

3Mi?h ~05T,Z

S U O M E N S O S I A A L I D E M O K R A A T T I S E N
T Y Ö L Ä I S N A I S L I I T O N

XVII
E D U S T A J A K O K O U K S E N

P Ö Y T Ä K I R J A

K O K O U S P I D E T T I I N H E L S I N G I S S Ä
K E S Ä K U U N 1 1 J A 1 2 P : N Ä 1 9 4 4

K O K O U K S E N S I H T E E R I T .
T Y Ö V Ä E N L I I K K E E N K I R J A S T O
K I R J A S T O

1290640029

329.14-055.2(480) Sos.dem Naiset 2 K
Sosialidemokraattisen työläisnaisliiton XV

T Y Ö V Ä E N L I I K K E E N
K I R J A S T O

Hämeenlinna 1944
Oy. Hämeen Kansan kirjapaino

TYÖVÄENLIIKKEEN
KIRJASTO

**Sos.-dem. Työläisnaisliiton XVII edustaja?
kokous Helsingissä kesäkuun 11 ja
12 p:nä 1944.**

Kesäkuun 11 p:nä klo 10 aamulla kokoontuivat Sos.-dem. Työläisnaisliiton XVII edustajakokoukseen saapuneet järjestöjen edustajat, kutsuvieraat ja asianharrastajat Helsingin työväentalolle, jonka edustalla liehuvat valtakunnan liput, Ruotsin lipun ja puolueen punaisen järjestölipun ohella kertoivat, että jotain tavallisesta poikkeavaa oli tekeillä. .
Mieliala oli vakava ja kohialontuntiinen, sillä edellisenä * O•

TT

päivänä, kesäkuun 10:nä oli uusi suurhyökkäys alkanut rintamalla Karjalan kannaksella ja jokainen ymmärsi, että puolustussotamme nyt oli kääntynyt uuteen, mahdollisesti lopullisesti ratkaisevaan vaiheeseen, jonka suuntaa ja päätöstä ei vielä saattanut nähdä.

Kukkasin ja lipuin juhlavasti koristeltuun A-saliin koonnuttua, laulettiin aluksi yhteisesti Työläisnaisten marssi, jonka jälkeen liiton puheenjohtaja Sylvi-Kyllikki *Kilpi* avasi kokouksen,

Hän muistutti aluksi mieliin, miten viime liittokokouksen aikana, kolme vuotta sitten, elimme erikoisesti..kansan yhte-näisyysrintaman merkeissä, ja lausui muutaman sanan naisten järjestötoiminnasta kuluneena kautena. Tämän liittokokouksen tehtäVistä hän lausui:

Jos ajattelemme tämän liittokokouksen tehtäviä, niin meidän on todettava, että tilanne on mahdollisimman epäselvä. Meillä kaikilla on tunne, että samalla kun pohdimme vaikeuksiamme ja ratkaistavaksi joutuvia kysymyksiä nykyhetken tilannetta silmällä pitäen, voi muutaman viikon tai kuukauden perästä kaikki olla toisenlaista, niinkuin kävi edellisessä liittokokouksessakin. Siitä huolimatta meidän on tässäkin kokouksessa pyrittävä kaikelle toiminnallemme luomaan selvät siiuntaviivgt. meidän on selviteltävä tärkeimmät periaatteelliset kysymyksemme, meidän on selviteltävä, mihin me pyrimme, ohjeeksi seuraaville kolmelle vuodelle.

Tahtoisin ikäänkuin kokouksen motoksi sanoa sen, minkä tekisi mieli sanoa koko työväenliikkeelle: Meidän on oltava yISSiölielisiä, emme saa hajoittaa työväenliikettä, sillä siitä hyötyvät vain poliittiset vastustajamme. Yksimielisyyttä suojellemme säilyttämällä järjestömme sisässä demokraattisen vapauden. Sosiaalidemokratian-lääjTjiHsa puitteissa on suvaitsevaisesti suhtauduttava toisin ajatteleviin, vapailla keskus-

teluilla selvitettävä mielipide-eroavaisuudet. Kun me vaadimme yhteiskunnassa ajatus- ja puhevapautta, on meidän sallittava se myöskin järjestöissämme. S i n ^ t s ^ i ^ e kuuluu olennaisesti kansanvaltaiseen katsomukseen ja niin myös sosiaalidemokratiaan. Meidän naisten on erikoisesti hellitävä keskuudessamme sopua Ja yksimielisyyttä, joka helposti saattaa saada säröjä sotaväsymyksen lisääntyessä meillä niinkuin muuallakin.

Jatkuvasti meidän on pyrittävä kohottamaan naisten yhteiskunnallista tietoisuutta työväenluokan keskuudessa, vaikka sota on temmannut naiset monella tapaa pois kolsiiSta, ei se ole lisännyt heidän sosiaalista aktiivisuuttaan. Tekisi mieli sanoa, että pikemmin päinvastoin sodan jatkuessa on eräänlainen nassuvmen välinpitämättömyys alkanut levitä työläisnaisten keskuuteen lukuunottamatta jo alussa mainitsemaani velvollisuudentuntoista vanhaa jäsenaineistoamme ja eräitä poikkeuksia nuorten keskuudessa.

Tehtävämme on herättää nuoreka«Sta, aatteellisuutta ja ihanteellisuutta naistpn keskuudessa ja koota volmia."sos.-dem. työläisnaisliike on lisännyt arvovaltaansa maassamme senvuoksi, että porvarillisissa piireissä se on käsitetty järjestyneitten työläisten laajojen naispiirien viralliseksi edustajaksi, vaikei se jäsenluvultaan olekaan erikoisen suuri. Tehtävämme on rakentaa sitä yhteisyyttä, minkä porvaristo ilman muuta käsittää työväenliikkeessä olevan, tehtävämme on saada ammatillisesti järjestyneet naiset, urheilevat työläisnaiset ja poliittisesti valistuneet perheenäidit läheiseen yhteistoimintaan työväenluokan naisen aseman parantamisen merkeissä.

Näitä suuntaviivoja noudattaen on meidän pohdittava tässä liittokokouksessa esille tulevia yhteiskunnallisia naiskysymyksiä, naisten asemaa sodanjälkeisessä yhteiskunnassa, sodan aiheuttamia kasvatusvaikeuksia erikoisesti varEaisnuorisoa silmällä pitäen, samoinkuin muitakin nuorisoprobleemiin liittyviä kysymyksiä, jotka parin alustuksen yhteydessä tulevat esille.

Tämän jälkeen puhuja toivotti liittokokousedustajat tervehdulleiksi lausuen samalla kullekin kutsuvieraalle henkilökohtaisesti muutaman lämpimän sanan. Jatkaessaan toveri Kilpi vei läsnäolevien ajatukset niihin, jotka olisivat mukana tässäkin liittokokouksessa, jos eläisivät. Hän lausui: Vainajia muistellen on meidän ennenkaikkea kohdistettava kaipaavat ajatuksemme Anni Huotariin, joka koko olemuksellaan, jokaista hermosäiettä myöten oli mukana liittokokouksissamme Turun kokouksesta saakka, jolloin nuori Anni Torvelainen toi mukanaan sanomalehtiselostajana Viipuri-lehden nuoren toimittajan Anton Huotarin. Viime liittokokouksessa hän luopui puheenjohtajatehtävästään tuntien voimiensa uupuvan, mutta oli kuitenkin yhtä hartaasti kuin ennenkin mukana liiton toiminnassa tapaturmaiseen kuolemaansa saakka. Anni Huotari Oli esikuvallinen behkuvassa intomielessään ja uskollisuudessaan ihanteilleen ja aatteilleen. Häntä ei koskaan unohdeta, silloin kun mainitaan liittomme nimi.

Riveistä poistuneiden tovereiden muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus todetaan.

Edelleen johtaessaan puhetta totesi toveri Kilpi, että sääntöjen 8 §:n mukaan kutsu varsinaiseen edustajakokoukseen on julkaistava vähintään viisi kuukautta ennen kokousta ja edelleen, että sääntöjen 12 §:n mukaan toimikunnan tiedonannot toimitetaan järjestöille liiton äänenkannattajan ja puolueen päivälehtien välityksellä sekä kiertokirjeillä. Kokoukskutsu on ollut julkaistuna sos.-dem. puoluelehdissä joulukuun 15 pn aikoihin 1943, Tulevaisuuslehden n:ossa 1 v. 1944 ja kiertokirjeessä n:o 4, joka on postitettu järjestöille joulukuun 20 pnä 1943. Kokous oli siis säännöissä määrättyllä tavalla koollekutsuttu, joten se katsottiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi käsittelemään sille esiteltyjä asioita.

Kokouksen edustajat

Esitettiin seuraava liittotoimikunnan valitsemien valtakirjan tarkastajien Vera *Sumun* ja Terttu *Sainion* lausunto:

Olemme Sos.-dem. Työläisnaisliiton toimikunnan toimeksiannosta tarkastaneet liiton XVII edustajakokouksen edustajain valtakirjat, verraten niitä verotilityksiin ja niissä esiintyvään jäsenmäärään ja saamme tarkastuksemme tuloksena ehdottaa, että edustajavaltuudet myönnettäisiin seuraavien järjestöjen edustajille:

Naisyhdistysten ja jaostojen edustajat:

Järjestöt:	Vakinaiset edustajat:	Varaedustajat:
Enson T:yn Naisjaosto Haagan T:yn Naisjaosto H:gin Ammattiyhdistys- väen Sos.-dem. yhd. Naisjaosto Halkian Kupsenk. T:yn Naisjaosto Haminan Sd. Naisyhdis- tys	Martta Pehkonen Olga Jägermalm Elsa Lappeteläinen, Maija Keskimäki Ida Vaahtera Irja Salminen	Aino Lenngren Amanda Viheriävuori Sylvi Grön, Paula Saari Amalia Leiri

Järjestöt:	Vakinaiset edustajat:	Varaedustajat:
H:gin Sd. Naisyhdistys	Ida Aalle-Teljo, Emmi Leimu, Edla Vuori, Linnea Valkama	Olga Tainio, Alma Luhtala, Mandi Mutikainen
H:gin Sd. T:yn Naisjaosto	Elsa Paasio	Olga Palmu
H:gin Taloustyöntekijäin yhd.	Maija Koponen	
Hämeenlinnan Sd. Naisyhdistys	Lyydia Louhi	
Iisalmen T:yn Naisjaosto	Sanelma Kumpulainen	Hilma Juntunen
Jyväskylän Sd. Naisyhd.	Aino Takala	Tyyne Laukkanen
Jämsän T:yn Naisjaosto	Tyyne Aalto	Aune Nieminen
Kaskisten Sd. Naisyhd.	Linnea Pajumäki	Sofia Ikäläinen
Kemin Sd. Naisyhd.	Hilja Minkkinen	Maija Virta
Keravan T:yn Naisjaosto	Saima Pajunen	
Keskusteluseuran Naisjaosto	Inkeri Niemi	Toini Sinervo
Kotkan Sd. Naisyhdistys	Hilja Lehtinen, Mimmi Peltonen, Anni Sutela	
Kuopion Sd. Naisyhd.	Milma Hartikainen	Helmi Ukkonen
Kuusankosken Sd. Naisyhd.	Anni Aalto, Aino Landen	Aili Vallen, Lempi Johansson
Kymin Länt. T:yn Naisosasto	Aino Hauhia	
Kymin T:yn Naisosasto	Hilda Lappalainen, Hilda Paavola	
Kymintehtaalaisten Sd. Naisyhd.	Aune Niemi	
Lahden Sd. Naisyhd.	Siiri Metsä	Sofia Helenius
Lappeenrannan Sd. Naisyhd.	Tyyne Torvinen	Ida Hiltunen
Lauritsalan T:yn Naisjaosto	Esteri Partanen	
Lehtoniemen Sd. Naisyhd.	Hilja Havukainen •	Helmi Tenhunen
Leppävaaran T:yn Naisjaosto	Esteri Vesonen	Toini Borg
Lieksan Sd. Naisyhd.	Anni Puumalainen	
Lohjan Sd. Naisyhd.	Anni Parkkali Emmi Kanerva	
Martinniemen T:yn Naisjaosto	Helvi Soronen	Alina Hakala
Mikkelin Sd. Naisyhd.	Aili Siiskonen	
Munsaaren T:yn Naisj.	Maija Turunen	
Nummenmäen T:yn Naisjaosto	Irene Tuominen	
Oulun Sd. Työläisnaisyhd.	Laura Aalto	

Järjestöt:	Vakinaiset edustajat:	Varaedustajat:
Outokummun T:yn Nais- jaosto	Laina Leskinen	Alma Soininen
Parkkarilan T:yn Naisj.	Elli Venäläinen	
Pietarsaaren T:yn Nais- jaosto	Helvi Bäck	
Pispalan T:yn Nais- jaosto	Elsa Rajakallio	
Porin Sd. Naisyhd.	Hilma Laine, Anna Rantanen	
Popinniemen Sd. Nais- yhd.	Elin Tulonen, Miina Jakobson	
Raahen T:yn Naisjaosto	Martta Kallio	
Rantaperkiön T:yn Nais- jaosto	Helmi Kokkonen	Hilja Kuusisto, Anna Kuusi
Rauman Sd. T:yn Naisj.	Rosa Varho	
Raunistulan T:yn Naisj.	Elma Salminen	
Salon T:yn Naisjaosto	Selma Uusluoto	
Seinäjoen Kaupp. Sd. Naisyhd.	Sanna Lilja	
Sorsakosken T:yn Naisj.	Eva Itkonen	
Suolahden Sd. Naisyhd.	Hilma Nieminen	
Tainionkosken Sd. Nais- yhd.	Anni Oksanen	Lilli Veteli
T:reen Jalkinetyöl. Sd. Yhdistyksen Naisj.	Tilda Lankinen	
Tampereen Sd. Naisyhd.	Aino Gröndahl	
Tapanilan T:yn Nais- jaosto .	Kaisa Hillelä, Aino Ki- vekäs, Elsa Kolinen	Fanny Toivonen, Elli Ahonen
Tikkurilan T:yn Nais- jaosto	Katri Nieminen	
Tiutisten Sd. Naisyhd.	Elsa Kohtanen	
Turengin T:yn Naisj.	Tyyne Turkia	Martta Kyötikki
Turun Sd. Naisyhd.	Aino Malkamäki	
Turun Urh.väen Sosia- listiseurau Naisjaosto	Tyyne Tamminen	
Uotilan T:yn Naisjaosto	Maija Aaltonen	
Urheiluväen Sd. yhd. Naisj.	Tyyne Kuusela	
Vaasan Sd. Yhd. Naisj.	Liisa Mustonen	
Vallilan Sd. Naisyhd.	Elsa Raekari	Martta Kulonen, Signe Lahtinen
Varkauden Sd. Nais- yhd.	Helmi Valta, Erna Öster Ester Suhonen, Aili Siiskonen	
Vehmaisten T:yn Nais- jaosto	Hilja Siren	
Viipurin Sd. Naisyhd.	Silja Mikkonen, Anni Rinne	
Voikkaan Sd. Naisyhd.	Hilda Virtanen	Matilda Virtanen
Vuoksenniskan Sd. Naisyhd.	Marianna Mälkiä, Nanna Kokko	
Äänekosken Sd. Nais- yhd.	Elvi Blåberg	

Valtakirjain tarkastajain ehdotus hyväksyttiin ja toimitettiin nimenhuuto, jonka perusteella todettiin, että valtakirjoihin merkityistä edustajista oli saapuvilla 85 vakinaista ja 33 varaedustajaa.

Naisten piirijärjestöjen edustajat:

Vak. edustaja:	Varaedustaja:
Hämeen 1. etel. vp. sd. Maikki Hyvönen Piiritoim. Naisjaosto	Fanny Toivonen, M. Multamäki
Hämeen 1. pohj. vp. sd. Kaisa Koskinen Naispiiritoimikunta	
Kuopion 1. länt. vp. sd. Martta Vihavainen Naist. Piirijärjestö	
Lapinl. Sd. Piiritoimik. Hilda Herrala Naisjaosto	
Mikkelin 1, Sd. Piiritoimik. Aili Siiskonen Naisjaosto	
Oulun 1. Sd. Naisten Helmi Peiramo Keskustoimikunta	Minna Ahlfors
Satakunnan vp. Sd. Pii-Fanni Ahlfors ritoimik. Naisjaost.	Laura Bränder
Turun Et. vp. Sd. Piiritoimik. Elma Heinonen Naisjaosto	Vera Alho
Uudenmaan 1. vp. Sd. Aune Siltari Piiritoimik. Naisjaost.	Liisa Mustonen
Vaasan 1. it. vp. Sd. Hilma Koivulahti-Lehto Naispiiritoimikunta	
Viipurin 1. länt. Sd. Ida Koivisto Naisten Piiritoimik.	Sigrid Kaarto
Viipurin 1. it. Sd. Piiritoimik. Klaara Kuittinen Naisjaosto	Elsa Salin

LIITTOTOIMIKUNNAN jäsenistä olivat saapuvilla: Sylvi-Kyllikki Kilpi, Martta Salmela-Järvinen, Miina Sillanpää, Aino Lehtokoski, Lilli Pesonen, Lempi Lehto, Elsa Peräläinen, Selma Hiisivaara, Aino Malkamäki, Elli Nurminen, Tyyne Leivo-Larsson, Toini Sinervo, sekä liiton toimitsija Terttu Sainio, taloudenhoitaja Vera Sumu, järjestäjä Ella Malinen ja kotitalous, ja käsityöohjaajat: Anni Rekola, Hanna Pohjola, Kerttu Peltotupa, Laura Vuortola.

Kutsuvieraina olivat saapuneet seuraavien järjestöjen edustajat:

Ruotsin sos.-dem. Naisliitto: Kansanedustaja Ebon Anderson,, ,toimittaja Maj Jarke ja rouvat Uunda Beiier ia Lyyli Lindblom.

Suomen Sosialidemokraattinen Puoluetolimikunta: Puoluesihtööri Jussi Lonkainen.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto: Puheenjohtaja Eero A. Vuori.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton Naisjaosto: Kansanedustaja Laura Härmä.

Työväen Sivistysliitto: Järjestösihtööri Viljo Kosonen.

Sos.-dem. Työläisnuorisoliitto: Järjestöohjaaja Kerttu Kylläinen.

Työväen Urheiluliitto: Toimittaja Lilli Pesonen ja toimistosihtööri Kerttu LiiTcanen.

Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto: Sihtööri Yrjö A. Saarinen.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton Naiset-Mukaan Toimikunta: Maisteri Toini Virnes ja neiti Elina Jääskeläinen. sekä sos.-dem. puoluelehdistä:

Suomen Sosialidemokraatti: toimittaja Eila Vuokko.

Kansan Lehti: toimittaja Leena Metsäranta.

Pohjolan työ: toimittaja Kerttu Kauniskangas.

Kokouksen virkailijat.

Liittotoimikunnan ehdotuksesta valittiin kokouksen puheenjohtajiksi toverit Sylvi-Kyllikki Kilpi ja Ida Aalle-Teljo Helsingistä ja Kaisa Hiilelä Tampereelta. Sihteereiksi valittiin Martta Salmela-Järvinen, Terttu Sainio ja Toini Sinnero. Pöytäkirjan tarkastajiksi tulivat Helmi Valta ja Linnea Valkama Helsingistä.

Pöytäkirjan painattaminen.

Päätettiin, että pöytäkirja laaditaan lyhyesti puheenvuoroja selostaen ja painatetaan. Jokaiselle järjestölle lähetetään vähintään 2 kpl. pöytäkirjaa, jolloin painatus- ja lähetyskustannuksiin velotetaan 25 mk. kpl. Suuremmille järjestöille voidaan postittaa useampia kappaleita toimiston harkinnan mukaan.

Kokouksen työjärjestys ja kokoussäännöt.

Kokoukselle esiteltiin liittotoimikunnan laatima työjärjestys ja ehdotus työohjelmaksi, jotka hyväksyttiin.

Sos.-dem. Työläisnaisliiton XVII edustajakou- kous Helsingissä kesäkuun 11 ja 12 pñä 1944.

Esityslista:

1. Kokouksen avaus, liiton puheenjohtaja Sylvi-Kyllikki Kilpi.
2. Todetaan kokouksen laillisuus.
3. Valtakirjain tarkastajain lausunto ja edustajien valtakirjojen hyväksyminen.
4. Puheenjohtajien, sihteerien ja pöytäkirjantarkastajien vaali.
5. Päätetään pöytäkirjan laatimisesta ja painattamisesta.
6. Työjärjestyksen ja kokoussäännön hyväksyminen.
7. Kutsuvieraiden tervehdykset.
8. Valiokuntien vaali.
9. Selostus poliittisesta tilanteesta. Sylvi-Kyllikki Kilpi.
10. Liiton toimintakertomus vv. 1941—43.
11. Liiton ja Toverittaren tilikertomukset vv. 1941—43 ja tilintarkastajien lausunto.
12. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä.
13. Naisten yhteiskunnallinen toiminta. Liittotoimikunnan alustus siv. 75—81.
14. Naiset sodanjälkeisessä uudistustoiminnassa. Liittotoimikunnan alustukset siv. 81—95 ja ohjelmaluonnos.
15. Työväen Akatemian Stipendirahasto. Liittotoimikunnan alustus siv. 95—96.
16. Yhtenäinen liittovero. Liittotoimikunnan alustus" siv. 96—97.
17. Raittiuskasvatus- ja huoltotyötä edistämään. Helsingin sos.-dem. Naisyhdistyksen alustus siv. 97—100.
18. Yhteiskunnallisen valistustyön tehostaminen. Tampereen sos.-dem. Naisyhdistyksen alustus siv. 101—102.
19. Nuorisokysymys. Popinniemen sos.-dem. Naisyhdistyksen alustus siv. 103—108.
20. Liiton sääntöjen muutokset. Liittotoimikunnan alustus siv. 108.
21. Liiton puheenjohtajan vaali.
22. Liiton toimikunnan jäsenten vaali.
23. Tilintarkastajien vaali.
24. Kokouksen lopettaminen. I

Kokous alkaa kesäkuun 11 pñä klo 10 Helsingin työväen-
talon A-salissa.

Työohjelma:

Sunnuntaina kesäkuun 11 pnä.

- Klo 10 Yhteislaulua: Työläisnaisten marssi.
- » 11 Kahviloma.
Kokouksen avaus.
 - » 11,30—14 Asioiden käsittelyä.
 - » 14—15 Aamiaisloma.
 - » 15—18 Asioiden käsittelyä.
 - » 19 Illanvietto Elannon kerhohuoneistossa, Kluuvik. 5.
Oy. Yhteismainos tarjoaa päivälliset kokouksen osanottajille.

Maanantaina kesäkuun 12 pnä.

- Klo 9—13 Asioiden käsittelyä.
- » 13—14 Aamiaisloma.
 - » 14 Asioiden käsittelyä kunnes esityslista on loppuunkäsitelty.

KOKO USSÄÄNNÖT.

Puhe- ja päätösvaltaisia ovat edustajakokouksessa järjestöjen (sos.-dem. naisyhdistysten ja työväenyhdistysten naisjaostojen) valitsevat vakinaiset edustajat.

Esitys- ja puheoikeutettuja ovat liittotoimikunnan jäsenet ja sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän naisjäsenet, naisten piiritoimikuntien edustajat, Tulevaisuuden toimittaja ja liiton toimihenkilöt, sekä ne henkilöt, joille kokous erikoisella päätöksellä antaa puheoikeuden. Jokaisella äänioikeutetulla edustajalla on päätöksiä tehtäessä yksi ääni. Äänten tasan mennessä voittaa se kanta, johon toimessa oleva puheenjohtaja yhtyy.

Vaalit toimitetaan umpilipuin, ellei kokous toisin päätä.

Äänestykset toimitetaan nostamalla esiin kullekin edustajalle annettu punainen osanottokortti.

Puheenvuorot pyydetään lausuntojen aikana kirjallisesti, jolloin nimi on selvästi mainittava.

Asia, jota ei ole mainittu esitysvihkossa, ei voi tulla edustajakokouksen päätettäväksi, ellei se ole liiton toimikunnan esittämä tai ellei kokouksen päätösvaltaisten edustajain enemmistö siihen suostu. Tämä ei kuitenkaan koske asioita, joista mainitaan yhdistyslain 14 §:ssä.

Tämän jälkeen otettiin puolen tunnin kahvitauko, jonka aikana nautittiin liittotoimikunnan tarjoamat korvikkeet Helsingin työväentalon yläravintolassa. Iloisena yllätyksenä tapasivat kokouksen osanottajat pöydillä myöskin vehnäsiä ja pikkuleipiä, joita maaseudulta saapuneet toverit olivat tuomisina tuoneet mukanaan. Nämä antimet nautittiin reippaan ja hilpeän mielialan vallitessa ja kiitollisina niille, jotka täten olivat ajatelleet yhteisen seurusteluhetkemme aineellistakin juhlistamista.

Kutsuvieraiden tervehdykset.

Kahvitaun jälkeen kokousta jatkettaessa toimi puheenjohtajana edelleen Sylvi-Kyllikki *Kilpi*, luovuttaen nyt puheenvuorot kokoukseen saapuneille kutsuvieraille. Ensimmäisenä sai puheenvuoron *Sos.-dem. Puoluetoimikunnan* edustaja, puoluesihteerin *Jussi honkainen*, joka

kiittäen kutsusta tervehti kokousta, joka tänä valoisana kesäisenä päivänä on kokoontunut pääkaupunkiin, aikana, joka monessa suhteessa on pimeä ja toivoton. Työläisnaisliiton kokous on valmisteltu huomisen uskon merkeissä, lausui hän, ja samoin valmistellaan puoluekokoustakin. Puoluetoimikunta tuntee kiitollisuutta naisia kohtaan, sillä heidän osuutensa puoluetoiminnassa varsinkin viime aikoina on ollut erikoisen arvokas, kun miehet edelleenkin ovat olleet siellä jossakin. Toivottavasti kokous pystyy luomaan lujan pohjan tulevalle liiton toiminnalle, sillä naisten osuuden täytyy jatkuvasti voimistua koko yhteiskuntaelämässä. Näissä merkeissä puhuja toivotti menestystä kokouksesta työlle.

SAK:n puheenjohtaja Eero A. Vuori toi liitonsa työvaliokunnan ja sen naisjaoston edustajan Laura Härmin tervehdykset, samalla kiittäen kutsusta molempien puolesta. Olemme kiitollisia erikoisesti senvuoksi, lausui hän, että havaitsemme tässä kutsussa erittäin taitavasti tähdätyn hyökkäyksen meitä vastaan, me kun emme aikaisemmin ole pitäneet tapanamme kutsua Sos.-dem. Työläisnaisliiton edustajaa edusta jakokouksiimme. Mutta tästä lähtien tulemme sen tekemään. SAK tuntee suurta kiinnostusta Työläisnaisliiton toimintaa kohtaan, sillä SAK on itsekin huomattava naisjärjestö. Sen 86.000 jäsenestä on noin 23.000 naisia. Naisia koskevat taloudelliset kysymykset tulevat sodan jälkeen nousemaan huomattavasti etualalle, niin että kun viime maailmansodan aikana puhuttiin nuorisosuosadasta, voidaan nyt täydellä syyllä puhua naisten suosadasta. Naisia ja miehiä koskevat palkkakysymykset tulevat olemaan hyvin keskeisiä, mutta ne eivät tule rajoittumaan vain sota-aikaan, vaan niiden vaikutukset tulevat ulottumaan kauemmaksikin. Naisten merkityksen kasvaminen on jo havaittavissa SAK:n piirissäkin, sillä näissäkin.

järjestöissä ovat miehet pala palalta saaneet luovuttaa valtaa naisille. On mitä toivottavinta, että Sos.-dem. Työläisnaisliitto voisi luoda selvät isuuntaviivat esityslistalla olevista tärkeistä yhteiskunnallisista kysymyksistä, ja toivoi tässä mielessä menestystä kokouksen työlle.

Työväen Sivistysliiton tervehdyksen esitti järjestösihteeri Viljo Kosonen mainiten, että yhteistyö liittojemme välillä on aina ollut hyvin läheistä. Työväen Sivistysliiton opintokerhoista on noin 1/4 Sos.-dem. Työläisnaisliiton kerhoja. Meillä on myöskin yhteinen järjestäjä, joka sekin on todistus hyvästä yhteistyöstä. Myöskin on järjestetty yhteisiä kursseja. Vakuuttavimpana todisteena naisten sivistysharrastuksesta on tilasto, joka osoittaa, että 74 % opintokerhojen jäsenistä on naisia.

Sos.-dem. Raittiusliiton sihteeri Y. A. Saari-nen toi liittonsa tervehdykset mainiten, että raittiustyössä katseet nyt kohdistuvat naisiin, joilla raittiusasian ajamisessa on huomattava merkitys. Sos.-dem. Työläisnaisliitolla ja Sos.-dem. Raittiusliitolla on aina ollut hyvä yhteistoiminta ja puhuja toivoi, että näin jatkuisi vastaisuudessakin, niin että voisimme kasvattaa tähän maahan raittiin ja terveen kansan.

Sos.-dem. Työläisnuorisoliiton järjestöohjaaja Kerttu Kylliäinen lausui:

Toivon, että menestyksellinen yhteistyö liittojemme ja varsinkin niiden alaisten perusjärjestöjen välillä jatkuisi ja edelleen kehittyisi — yhteistyö, jossa me nuoret sosiaali-demokraatit olemme joutuneet luonnollisesti olemaan enemmän antajina, mutta toivomme käytännöllisellä avullamme korvaavamme arvokkaat neuvonne ja ohjeenne. Myöhemminhän me naispuoliset nuorisoliittolaiset siirrymme teidän järjestöönne. Olkoon kokouksenne kulku rakentava ja tuloksellinen.

Työväen Urheiluliiton tervehdyksen esitti nais-toimikunnan puheenjohtaja Lilli Pesonen kiittäen kutsusta. Työväen Urheiluliitto on kasvatusjärjestö, joka kuitenkin ei kiinnitä huomiota yksinomaan ruumiin kulttuuriin vaan pyrkii kehittämään jäseniään myöskin hyviksi yhteiskunnan kansalaisiksi. Liiton 50.000 jäsenestä on n. 20.000 naista. Liitto on saanut toiminnassaan arvokasta tukea myöskin Sos.-dem. Työläisnaisliitolta, joka on tasoittanut tietä työläisnaisten ruumiinkulttuurin hyväksi tapahtuvalle työlle.

KK:n Naiset Mukaan toimikunnan edustaja maisteri Toini Virnes toi osuustoimintanaisten tervehdyksen lausuen, että hänen edustamansa järjestön samoin kuin Työläisnaisliitonkin työ on toimintaa vähäväkisen kansanosan parhaaksi. Mitä valvautuneempia naiset ovat, sitä paremmin he ymmärtävät eteenpäin pyrkivää toimintaa ja tukevat myöskin osuustoimintaliikettä. Toivon, että hyvä yhteistyömme edelleen näissä merkeissä jatkuisi.

Ruotsin sos.-dem. Naisliiton edustaja Ebon Anderson nousi suosionosoitusten saattamana puhujakorokkeelle ja lausui

tuodessaan naapurimaamme työläisnaisten tervehdykset kokoukselle mm. seuraavaa: .

Vain lyhyen aikaa sitten oli meidän liittomme kongressi Tukholmassa, jossa teiltä oli viisi edustajaa. Se oli meidän suurin kongressimme ja siihen otti osaa 450 edustajaa. Meille kävi selväksi, että oli sekä voimaa että tahtoa työskennellä demokratian puolesta. Kun me tunsimme näin, vaikka emme ole olleet sodassa, niin mitä te tunnettakaan, jotka sodan keskellä uskallatte ja tahdotte tehdä työtä. Sosiaalidemokraattien voima on siinä, että olemme saaneet sellaisia arvoja, joita tahdomme puolustaa. Suomen ja Ruotsin naisten suhteet ovat erittäin läheiset. Ja kun teitä vaikeudet kohtaavat, kärsimme mekin ja jokainen pieni toivo teidän selviytymisestäänne vaikeuksista ilahduttaa meitä. Ja toivomme sisarellisesti, että te saatte sellaisen rauhan, jollaisen mekin, jos olisimme asemassanne, toivoisimme itsellemme. Kun rauha kerran tulee, on sen oltava sellainen, että jälkeentulevat pääsevät niistä vaikeuksista, joita nykyisen sukupolven edustajat ovat saaneet käydä läpi. Onnellisin päivä meidän elämässämme on se, puhuja lausui lopuksi, jolloin saamme kutsua pohjolan naiset pohjoismaisille naistenpäiville.

Toveri Ebon Anderssonin puheen tulkitsi suomeksi Tyvne Leivo-Lcirssnn.

Sihteeri esitti vielä Tanskasta saapuneen, toverien Nina Andersenin ja Margarethe Host-Neerupin lähettämän kirjallisen tervehdyksen, joka suomennettuna kuului seuraavasti:

Kööpenhamina kesäkuun 2 p:nä 1944.

Rouva Martta Salmela-Järvinen.

Suomen Sosialidemokraattinen naisliitto.

Helsinki.

Rakas, Martta Salmela-Järvinen. Ikävä kyllä ei meillä ole ollut mahdollista lähettää edustajaamme kongressinne. Me voimme senvuoksi vain tällä tavalla lähettää sydämelliset tervehdyksemme kongressinne osanottajille. Toivotamme samalla parhainta menestystä kongressinne työskentelylle ja toiminnallenne tulevaisuudessa. Työläisnaisten tehtävät eivät suinkaan ole vähäiset eikä vähämerkitykselliset lähimässä tulevaisuudessa, ja senvuoksi on toiminta heidän tukemisekseen sekä poliittisesti että käytännöllisesti erikoisen tärkeätä.

Syvän yhteistunnon merkeissä lähetämme sydämelliset terveisemme:

Nina Andersen.

Margarethe Host-Neerup.

Toveri Laina Vesterlund Tampereelta oli lähettänyt kokoukselle kirjallisen näin kuuluvan tervehdyksen:

Sos.-dem. Työläisnaisliittokokouksen edustajat.

Muistellen vanhoja Sos.-dem. Naisliittokokouksia näen entistä ehompana liittomme nykyisen toiminnan. Kehitys kulkee vaikeista ajoista huolimatta eteenpäin, juuri nytkin, kun koko maailma myllää ja sota tekee hirvittävää tuhoa kansojen keskuudessa. Nytkin uskallamme me naiset kokoontua, lähettää edustajamme neuvottelemaan ja pohtimaan asioita, jotka ovat erittäin tärkeitä tulevassa rakennustyössä sodan jälkeen. Pimeän talven jälkeen kajastaa ihana kesän aurinko, joka luo lämpöä ja tulevaisuuden uskoa Sos.-dem. Työläisnaisliitonkin työvainiolle. Työ tulee olemaan raskasta ja voimia kysyvää, mutta nuoruuden innostus kannustaa naisiamme ponnistelemaan päämääräänsä. Usko tulevaisuuteen ja paremman maailman syntyyn kannustakoon sosialidemokraattisten naisten liittokokouksen päätöksiä ja olkoot ne yhteisenä tienviittana uutta toimintakautta aloitettaessa. Parhaita menestystä ja sydämellisesti tervehtien

Tampereen Sos.-dem. Naisyhdistyksen jäsen N:o 1.

Laina Vesterlund.

Puheenjohtaja kiitti koti- ja ulkomaisia kutsuvieraita niistä ystävällisistä onnentoivotuksista, joita kokoukselle oli kohdistettu. Päätettiin kokouksen puolesta lähettää tervehdykset kirjelmien lähettäjiille.

Valiokunnat.

Päätettiin asettaa seuraavat valiokunnat:

Järjestävä valiokunta, johon valitaan kokouksen puheenjohtajat ja sihteerit, ja jonka tehtävänä on kokouksen järjestelyn hoitaminen.

Yleinen valiokunta 10 jäsentä, joka jakautuen jaostoihin, käsittelee sille lähetetyt asiat, paitsi ei arpajais- eikä talousasioita. Valiokunnan jäseniksi valittiin: *Martta Pehkonen*, *Enso*, *Linnea Valkama*, *Helsinki*, *Tyyne Aalto*, *Jämsä*, *Hilja Minkkinen*, *Kemi*, *Aino Landen*, *Kuusankoski*, *Hilda Lapalainen*, *Kymi*, *Laina Leskinen*, *Outokumpu*, *Martta Kallio*, *Raahen*, *Selma Uusluoto*, *Salo*, *Aino Kivekäs*, *Tampere*. Liittotoimikunnan edustajina asiantuntijoiksi valittiin *Aino Lehtikoski* ja *Tyyne Leivo-Larsson*. Kokoonkutsujaksi *Martta Pehkonen*.

Talousvaliokunta, 7 jäsentä: *Elsa Paasio*, *Helsinki*, *Hilja Lehtinen*, *Kotka*, *Esteri Vesonen*, *Leppävaara*, *Sanna Lilja*, *Seinäjoki*, *Tyyne Tamminen*, *Turku*, *Marianna Mätkä*, *Vuoksenniska*, *Laura Aalto*, *Oulu*. Kokoonkutsujana *Elsa Paasio*. Liittotoimikunnan edustajana asiantuntijana *Elli Nurminen*.

Ääntenlaskijat: Elsa Kolinén, Tampere, Inkeri Niemi, Helsinki, Tyyne Torvinen, Lappeenranta, Ester Suhonen, Var-
kaus.

Selostus yleispoliittisesta tilanteesta.

Kaisa Hiilelän toimiessa puheenjohtajana jatkui kokous. Sylvi-Kyllikki Kilpi esitti laajan selostuksen vallitsevasta poliittisesta tilanteesta, lausuen pääasiassa seuraavaa:

Suursodan tapahtumat ratkaisevat meidän maamme kohtalon ja ne eivät ole kehittyneet meille edulliseen suuntaan. Neuvostoliitto on osoittautunut vahvemaksi kuin koskaan saatettiin olettaa sotakesän 1941 ja sitä seuranneen syksyn perusteella. Meidän piisi senvuoksi päästävä irroittautumpan so^{^^}a niin Bian kuin mahdollista ja ennen kaikkea irroittautumaan Saksan as[^]ygijpyripgta. Puhuja selosti sen jälkeen Suomelle tehtyjä rauhantarjouksia ja meidän asennettamme niihin huomauttaen pienen kansan turvattomasta asemasta silloin kun suuret käyvät taistelua keskenään. Liittoutuneiden kesken on käyty viime aikoina vilkasta keskustelua siitä, miten maailman olot sodan päätyttyä olisi tulevaisuudessa järjestettävä, tarkoituksena on muodostaa erikoinen »suurten kansakuntien maailmanneuvosto«, jossa olisivat mukana Englanti, Yhdysvallat, Neuvostoliitto ja Kiina. Mutta koko suunnitelma tuntuu vielä epäselvältä eikä pienten kansain asemaa ole tämän keskustelun yhteydessä millään lailla määritelty.

Aivan viime aikoina on Suomesta puhuttu vähemmän kuin joitakin kuukausia aikaisemmin. Neuvostoliiton radiosakin on meistä puhuttu niukemmin, mutta Suomen armeijaa on jälleen ruvettu nimittämään »valkoiseksi armeijaksi«, mikä saattaa olla huono merkki. Myöskin siellä edelleen on väitetty meidän kohtelevan sotavankeja huonosti. Mitään rauhantunnusteluja ei viime aikoina ole suoritettu. On vielä epätietoista, merkitseekö toissapäivänä Kannaksella alkanut yleishyökkäys sitä, että venäläiset aikovat nyt aseilla pyrkiä saavuttamaan ne tavoitteensa, mitä hallitus ja eduskunta eivät suostuneet diplomaattista tietä luovuttamaan rauhanteon ehtoina, jää lähiaikojen nähtäväksi.

Puhuja selosti sen jälkeen tilannetta Balkanilla, ja Puolas-
sa ja Baltian maissa, todeten, miten Neuvostoliiton vaikutusvalta viimeaikaisten tapahtumien johdosta on kaikkialla alkanut nousta, minkä seikan meidänkin on asioittemme hoidossa otettava huomioon.

Lopuksi selostettiin eräitä sisäpoliittisia kysymyksiä, hallituksen suhtautumista ulkomaalaisiin pakolaisiin, palkkakysymyksiä, SAK:n par[^]päivää[^]sitten tekemää vetoomusta, suhtautumistamme^{n.s.} Tfansani~yntenatsyyteeft.-. Meidän on~työVa"enjärjestöissä ennen kaikkea pidettävä huolta siitä, että työväenluokan oikeuksia valvotaan ja työväenliikkeessä vuosikymmeniä tunnustettuja humanisuuden ja suvaitsevaisuuden periaatteita noudatetaan.

»Vakaasti ja hartaasti meidän on senvuoksi niin koko maamme kuin oman luokkamme parasta ajatellen toivottava, että ulkopoliittikkamme ponnistelisi mahdollisimman pikaisen rauhantilan saavuttamiseksi. Kaikkein vähiten meidän on elätettävä keskuudessamme luuloa, että jokin suurvalta — olkoon se mikä hyvänsä — kävisi taisteluaan meidän asiamme puolesta. Meidän on itsemme hoidettava asiamme sillä tavoin, mikä meidän etujemme kannalta on parhaita. Rauha ei ole työläisnaisille mikään tyhjä lauseparsi vaan elävä ja vaativa velvoitus kaikessa toiminnassamme. Siihen meidän on rakennettava poliittisen toimintamme pohja.«

Selostuksen johdosta ei syntynyt keskustelua.

.Toimintakertomuksen käsittely.

Otettiin käsiteltäväksi liiton toimintakertomus vv. 1941—43. Käsittelyjärjestyksestä sovittiin siten, että yleiskeskustelua ei suoritettu, vaan kertomus esitettiin kappale kappaleelta ja keskustelu tapahtui kunkin kappaleen kohdalla erikseen.

Vuoden 1941 toimintakertomus hyväksyttiin yksimielisesti keskustelutta, samoin vuoden 1942 vuosikertomus, jonka kohdalla huomautettiin, että kertomuksesta oli jäänyt pois maininta Kuopion länt. vaalip. edustajakokouksesta, joka oli pidetty maaliskuun 25 p:nä 1942 Varkaudessa. Muilta kohdiltaan kertomus hyväksyttiin muistutuksitta.

Vuoden 1943 kertomuksen kohdalla aiheutui keskustelua muutamissa kohdissa. Kohdat Liittotoimikunta ja Liiton toimisto ja toimihenkilöt hyväksyttiin keskustelutta.

Kiertokirjeet.

Siv. 47.

Aino Kivekäs huomautti, että kiertokirjeitä tulee liian harvoin ja ne myöhästyvät. Niissä pitäisi voida antaa järjestöille enemmän toimintaohjeita.

Siiri Metsä yhtiä edelliseen.

Salmela-Järvinen selitti, että kiertokirjeet nykyään viipyvät postissa tavallista kauemmin. Kun haluttiin kierto-
kirjeiden lukua ja pituutta vähentää, ryhdyttiin toimittamaan »Järjestönainen« nimistä lehteä, jossa on selostettu asioita, joita aikaisemmin sisältyi kiertokirjeisiin. Mutta jos halutaan palata takaisin entiseen järjestelmään, niin sekä voidaan tehdä, silloin kierto-
kirjeiden lukumäärä lisääntyy.

i !• ,/ \Srr^
O''''' ~

f !:A-[A)v'A. 1

Keskustelun keskeytti aamiaisloma, jonka päätyttyä klo> 15 kokousta edelleen jatkettiin Kaisa Hiilelän johtaessa puhetta.

Anni Rinne ehdotti, että kiertokirjeet yleensä lähetettäisiin niin ajoissa, että ne olisivat kuukauden lopulla järjestöissä, koska järjestöt yleensä pitävät kuukausikokouksensa kuun alkupuolella ja ne ehdittäisiin asianmukaisesti valmistella kokousta varten.

Koлинen huomautti, että myöskin Järjestönainen tahtoo myöhästyä.

Kohta hyväksyttiin.

Valistustyö.

Siv. 47. •

Hiekkanen esitti toivomuksen, että liiton toimihenkilöt enemmän kävisivät järjestöissä. Liiton olisi saatava erikoinen valistusohjaaja.

Kohta hyväksyttiin.

Kohdat	Kurssitoiminta,	Kotitaloudellinen	neuvontatyö,
Työväen	Akatemian	stipendirahasto,	Yhdistysten ja jaosto-
jen toiminta,	Juhlivia	järjestöjä,	Erikois juhlat, Sos.-dem.
Naisten	piiritoimikunnat	ja piiritoimikuntien	naisjaostot, si-

vut 48—54 hyväksyttiin keskustelutta.

Toveritar.

Siv. 54—55.

Koлинen valitti, että lehti myöhästyy. Nimenmuutos on epäonnistunut.

Metsä yhtyi edelliseen.

TC ilni nuolusti nimenmuutosta. Toveritar on epäsuomalainen nimi.

vinavainen hyväksyi nimenmuutoksen ja myöskin lehden sisällön.

Tainio oli tyytyväinen lehden sisältöön ja toimitustapaan. Lehti on monipuolinen ja kiintoisa.

Salmela-Järvinen selosti syitä lehden myöhästymiseen. Kirjapainossa vallitsee työvoiman puute, niin ettei lehteä parhaalla tahdollakaan, saada valmiiksi määräaikaan. Kuljetusvaikeudet myöhästyttävät lehden myöskin postissa.

Lilja piti nimenmuutosta onnistuneena, samoin Torvinen, joka ilmoitti, että lappeenrantalaiset ovat lehteen tyytyväisiä.

Rinne yhtyi edelliseen sekä Tainioon. Sisältö on parantunut.

Sillanpää oli tyytyväinen lehteen.

A alle - Teljo arvosteli tapaa, jolla nimi muutettiin. Osastoille ei oltu asiaa ennakoon esitetty, joten liittoneuvoston edustajilla ei ollut valtuuksia asiasta päättää.

Kilpi pahoitteli, että Lilli Pesonen oli poistunut lehden toimituksesta. Hänen monivuotinen Kokemuksensa ja taitonsa olisi edelleen ollut tarpeen lehden palveluksessa eikä hänen sijaansa valittu uusi toimihenkilö kykene sitä paikkaa täyttämään.

Kohta hyväksyttiin.

Yhteistoiminta muiden järjestöjen kanssa.

Siv. '36.

Kilpi toivoi, että tähän kohtaan kiinnitetään erikoista huomiota. Olemme yhteistoiminnassa monasti joutuneet sangen vaikeaan asemaan. Arvosteli mm. Suomen Huollon henkisen huollon toimintaa. Sen tilanneselostukset liittyvät suurimmaksi osaksi valtion tiedotuslaitoksen toimintaan ja ovat sellaisenaan määrättyä propagandaa, jota ei aina voi hyväksyä.

Rinne esitti myöskin epäilyksiä liian pitkälle suuntautuvan yhteistoiminnan suhteen.

Torvinen toivoi keskustelusta ohjeita vastaiselle yhteistyölle.

Kotinen lausui toivomuksen, että kaikesta huolimatta koetettaisiin olla mukana yhteistoiminnassa, vaikka se ei meitä kaikissa kohdin tyydyttäisikään. Tämä on tarpeen kunnes tilanne toistaiseksi jotenkin selviää.

Nurminen yhtyi edelliseen. Henkisen huollon kautta on myöskin saatu varoja työväenjärjestöjen suorittamaan valistustoimintaan.

Oksanen oh tyytyväinen, että tätä asiaa käsitellään kokouksessamme. Linjoilla ollaan tähän asiaan nähden monasti epäselvällä kannalla.

Salmela - Järvinen: Saattaa käydä niin, että rauhan tultua aatteelliset vastakohtaisuudet tulevat niin suuriksi, että yhteistoiminta nykyisessä laajuudessaan ei enää ole mahdollista. Tämä kysymys on myöskin meidän järjestöjemme kannalta tärkeä asia. Monet kokoukset vievät paljon aikaa ja voimia, jota silloin ei voida käyttää oman järjestön toiminnan hyväksi. Mutta ei ole vielä mahdollisuutta erota tästä yhteistyöstä, siihen on moniakin tärkeitä syitä kehoittamassa. Mutta kun se joudutaan tekemään, on se tehtävä niin selvästi, että se ymmärretään oikein järjestöjemme piirissä.

Pesonen: Nykyisessä yhteistoiminnassa saamme monasti niellä liian suuria vastenmielisiä paloja. Yhteistoiminta esim. Aseveliliitossa on usein periaatteittemme vastaista. Olemme vähemmistönä kokouksissa emmekä kykene vaikuttamaan päätöksiin. On parempi, ettemme liiaksi sido voimiamme tähän toimintaan.

Takala oli toistaiseksi yhteistyön kannalla.

Leivo-Larsson: Kun edellisessä liiton edustajakouksessa kiinnitettiin huomiota hänen asemaansa Naisten Työ valmiusliiton puheenjohtajana ja kun ei hänellä silloin ollut mahdollisuutta perustella kantaansa, tahtoi hän tehdä sen nyt. Hyöty hänen olostaan N. Tv. liiton puheenjohtajana on siinä, että täten saadaan kaksi liittomme edustajaa tähän toimikuntaan. Täten vaikutusvaltamme on suurempi, kuin mitä se olisi ellei tätä puheenjohtajan paikkaa täytettäisi.

Metsä kannatti mukanaoloa toistaiseksi.

Sillanpää oli sitä mieltä, että yhteistoiminnasta on käytettävä oman toimintamme hyväksi ne edut, mitkä..on saatavissa. Voimme esim. saada varoja valistustyötämme varten.

Peiramo: Yhteistoiminta ei haittaa, kun meillä vain on omat periaattemme selvillä ja toimimme niiden mukaisesti.

Ahlfors: Nykyisissä oloissa on pyrittävä tekemään kaikki, mikä suinkin on mahdollista olosuhteiden parantamiseksi. Yhteistoiminnasta on ainakin ollut taloudellista hyötyä järjestöillemme. On koetettava olla mukana edelleenkin, ja olisi toivottavaa, että jokaisella paikkakunnalla olisi meikäläinen naisyhdistys tai jaosto, joka voisi osallistua esim. Vapaa-y Huollon keskusten toimintaan.

Hiisivaara: Meidän edustajiamme ei aina kutsuta niiden järjestöjen kokouksiin, joissa olemme edustettuina. Ei ole vielä syytä erota yhteistoiminnasta, mutta sekin aikanaan tehtäväksi.

Uusluoto yhtyi edelliseen. Kokouksissa on pyrittävä olemaan saapuvilla, niissä kaivataan meikäläisten mielipiteiden julkituloa. On oltava mukana valvomassa, että kerätyt varat käytetään oikealla tavalla.

Kohta hyväksyttiin.

Kohdat *Kunnianosoitukset, Naisten kerhohuoneisto, Pohjoismainen yhteistyö, Aloitteita ja lausuntoja, Sotaleskien ja orpojen huolto, Sotaleskien kokous, Liittomme saamat avustukset, Avustustoiminta, Liittomme kummilapset, Paketteja tuntemattomille sotilaille, Työtupa, Liiton kustannustointa ja Järjestönainen* Siv. 38—44. hyväksyttiin keskustelutta.

Työväen Kukkasrahasto.

Metsä huomautti, että adressit ovat liian vaatimattoman näköisiä ja epäaistikkaita. Niiden ulkoasuun olisi kiinnitettävä enemmän huomiota.

Salmela-Järvinen selosti niitä vaikeuksia, joita adressien painattamisessa nyt ilmenee. Järjestöjen toivomuksesta pienennettiin adressien kokoa, jolloin ne tietysti ovat vaatimattoman näköisiä. Kun ei ole saatavissa kaikkia

sellaisia työaineita, joita painatuksessa tarvittaisiin, on kirjapainotyö nyt paljon huonompaa kuin aikaisemmin.

H i i l e l ä toivoi, että adressien lähettämässä toimittaisiin nopeasti, niin etteivät ne pääsisi myyjiltä loppumaan, kuten Tampereella on käynyt.

K o k k o toivoi, että adresseja mainostettaisiin myöskin paikallisissa sanomalehdissä

Kohta hyväksyttiin.

Kohta Kotitalouskeskus hyväksyttiin keskustelutta.

Toimintakertomus oli täten loppuunkäsitelty ja hyväksytty muutoksitta.

Liiton ja Toverittaren tilikertomukset vv. 1941—43 ja tilintarkastajien lausunto.

Esiteltiin liiton ja Toverittaren tilit vv. 1941—43 ja tilintarkastajien lausunnot, jotka ovat esitysvihossa siv. 69—74. Hyväksyttiin keskustelutta tilit ja myönnettiin tilintarkastajien lausunnon perusteella vastuuvapaus tilivelvollisille ylempänä mainituilta tilikausilta.

Tilikertomuksen käsittely oli näin loppuunsaatettu.

Naisten yhteiskunnallinen toiminta.

Sodanjälkeistä jälleenrakennustoimintaa koskevaa ohjelmaa suunnitellen oli liittotoimikunta laatinut useita alustuksia, jotka liittyivät yhteiseen julkilausumaan. Ensimmäisenä näistä esitettiin alustus Naisten osuus tuotantoelämässä. Alustusvihko siv 8.

Tyyne *Leivo-Larsson* esitteli alustuksen liittotoimikunnan puolesta, lausuen mm.

Naisten asema tuotantoelämänsä *cnHan ia1k-p*>n fnlpp kai-*
ken todennäköisyy.defi^mukaan olemaan erittäin, *täifiKE"* Rauhan tultua on tosin oletettavissa, että syntyy jonkun verran työttömyyttä itse siirtymävaiheen aikana.

Naisen kannalta tilanne tulee muodostumaan erityisen suurta joustavuutta kysyväksi. Sota on pannut naiset sel-
laisille paikoille. *joihin .he* eivät ehkä. normaalina *aiKoina* kositaan pyrkineet. Nyt he ovat kuitenkin hoitaneet tärkei-
täkin teniaviä, tottuneet kantamaan suurempaa vastuuta ja myöskin saamaan suurempaa palkkaa. Jos sodan päätyttyä heidän on. palattava takaisin entisiin huonosti palkattuihin tehtäviinsä, tulee se aineuumaan monelle suurilla henkilökohtaisia uhrauksia ja mielten katkeroitumista.

Onko naisten pyrittävä pysyttäytymään kaikilla niillä ammattialoilla, joilla he sodan aikana ovat työskennelleet, on kysymys, johon naisten itsensä on pyrittävä etsimään vastausta. Työläisnaisten keskuudessa on jo kauan sitten ollut selviönä, että naisen ei pidä pyrkiä olemaan miehen kaltaisen, hänen ei pidä pyrkiä kieltämään omaa naisellista olemustaan eikä omaa erikoista tehtäväänsä tulevan sukupolven synnyttäjänä. Siitä johtuen hänen ei myöskään pidä kieltää niiden tosiasioiden arvoa, jotka osoittavat eräiden ammattien haitallisuuden naisille nimenomaan suvun jatkamista silmälläpitäen.

Naisten terveydellisiin kysymyksiin on kiinnitettävä huomiota silloin kun naisten työstä on kysymys, vaikka sodan aikana eräistä seikoista onkin tingittävä. Rauhan palattua on sensijaan määrätietoisien valistustoiminnan avulla saatava naisille itselleen selväksi se, että heidän ei mahdollisen tilapäisen ansion toivossa ole vaarannettava terveyttään.

Tietenkin on selvä, että naisten työsuoielua on entistä tehokkaammin kehitettävä. **YaesioKysymykseri**" tnltna yHTtefcsi poUtavfmmista paivankysymyksistä, on esim. äitiyssuojeluun ja äitiyslomaan syytä erikoisesti kiinnittää huomiota, niin kuin sosialidemokraattisten naiskansanedustajani toimesta on jo tehtykin.

Naisten yötyön kieltäminen teollisuudessa on niinikään jatkuvasti ajankohtainen kysymys. Yleensä on todettu, että naisten on ollut vaikea sodan aikanakaan päästä miesten kanssa samoille palkoille, vaikka he olisivat suorittaneet työnsä yhtä hyvin kuin vastaavassa työssä miespuolinen työntekijä.

Samasta työstä sama palkka on yksinkertainen ja selvä vaatimus, mutta kun sitä ruvetaan toteuttamaan, nousee esiin kysymys, mikä on sama työ. Tämän asian selvittäminen olisi Sos.-dem. Työläisnaisliiton syytä erikoisesti kiinnittää huomiota.

Palkkauksen yhteydessä tulee erikoisesti esille kysymys naisten ammattikasvatuksesta. Naisten keskuudessa ei ole toruttu ottamaan ammattia niin vakavasti kuin miesten keskuudessa.

Tosin tässä yhteydessä on mainittava, että koulutuspaikkojen puute olisi aivan ensitilassa saatava poistetuksi. Toisaalta puuttuu ammatinvalinnan ohjausta, joka kohdistuisi niinhyvin nuoriin henkilöihin itseensä kuin heidän vanhempiinsakin.

Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota myöskin kotiapulaiskysymykseen.

Monet nuoret naiset tunsivat suorastaan sisäistä tyydytystä työskennellessään kotiapulaisen ammatissa, mutta koska tätä ammattia on totuttu pitämään alempiarvoisena, he eivät halua siihen jäädä.

Tämä kysymys on erikoisesti työläiskotien kysymys sikäli, että nämä nuoret naiset ovat työläiskotien lapsia, joille olisi varattava tilaisuus kunnolliseen ammattioppiin.

Pätevä ammattitaito nostaisi koko ammatin arvoa ja kotien sekä yhteiskunnan kannalta olisi mitä suurimerkityksellisintä se, että kotiapulaiset ja heistä myöhemmin kehittyvät emännät todella osaisivat ammattinsa.

0* "Vf
((JL
^

ZKeskustelu:

M Lempinen Lehto: Alustus oli, niin hyvä ja monipuolinen, ettei siihen ole paljoa lisättävää. Sodan aikana ovat naiset päässeet yhä useammille aloille ja suoriutuneet niistä hyvin, mutta palkka ei ole ollut yhtä hyvä kuin miesten palkka samasta työstä. Puolustusteollisuudessa työskentelee paljon naisia. Nykyinen naistyövoima tulee varmaan suuressa määrin sodan jälkeenkin jäämään esim. metalliteollisuuteen. Sota on vienyt miestyövoimaa ja joskin ne, jotka tulevat takaisin, pyrkivät entisille paikoilleen, jää kuitenkin vielä naisillekin tilaa. Naisten itsensä on kiinnitettävä palkkakäytöksiin riittävää huomiota. Yhtyi alustajan esittämään loppulausuntoon.

Takala: Elleivät naiset puutu asioihin aktiivisesti, ei niihin koskaan tule mitään muutosta. Kertoi esimerkin siitä, miten miehet valtuustossa vastustivat ammattikoulutuksen järjestämistä tytöille yhtä laajaksi kuin pojillekin. Naiset saavat jatkuvasti samasta työstä pienemmän palkan kuin miehet. Esitti ilonsa siitä, että tämä asia on otettu kokouksemme esityslistalle.

Sillanpää halusi kohdistaa huomion siihen, miten tärkeä olisi ammatinvalinnanohjaus. Työläisnaisten pitäisi enemmän antautua esim. yhteiskunnalliseen huoltotyöhön.

Sinervo huomautti sotalessiä koskevasta alustuksen kohdasta, että Aseveljien liiton sotajeskiäostossa, jossa uudet kurssisuunnitelmaa "esitellään" "on" pyritty asettamaan pääpaino sille, että sotaleskistä ei koulutettaisi korviketyövoimaa vaan että ammattikoulutuksen tarkoituksena on sellaisen ammattitaidon oppiminen, jonka avulla leski voi hankkia itselleen ja lapsilleen riittävän toimeentulon. Jos jotkut kurssit ovat tähän asti olleet liian lyhyitä, on sotalessikellä oikeus lisäkoulutukseen, koska valtion kustantama lisäkoulutus voi jatkua aina kahteen vuoteen saakka.

Peräläinen kannatti ajatusta, että työväenluokan naisten olisi antauduttava entistä enemmän huoltovälikille ja myöskin kasvatustehtäviin, joita olisi syytä entistä enemmän huomioida. Naisten tulisi saada mahdollisimman hyvä ammatti- ym. koulutus, menisään hän sitten mille alalle tahansa. Ammattikoulutukseen on kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota.

Metsä esiintoi myötätuntonsa ammatillista järjestäytymistä kohtaan. Toivoi, että naisliitto voisi poistaa ennakkoluuloja, joita sitä kohtaan edelleen on olemassa ja että saataisiin läheisempi yhteistoiminta poliittisten ja ammatillisten järjestöjen kesken.

Puheenvuorot rajoitettiin.

Peiramo lausui ilonsa siitä, että "UU"-W'' taas on ryhijä ajamaan talousapulaisten asiaapasaanut huomion kiintymään tähän tärkeään kysymykseen. Siitä on etua sekä palvelijattarille että rouville. Sotaleskien kurssitoimintaa kertoi seuranneensa läheltä ja todenneensa, että **ti-lapäiskursseillakiii on oma** tärkeä merkityksensä. Enemmän valistusta kaivataan.

HeiVionen tiedusteli, voidaanko selittää, mistä johtuu, että meikäläisten lapset käytyään kouluja siirtyvät toiseen

leiriin. Kannatti meikäläisten naisten antautumista huoltoalalle, mutta se on myöskin rahakysymys. Kun esim. huoltoalalle koulutus Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa kestää 2 vuotta, ei monellakaan meikäläisellä ole siihen varaa.

Leivo-Larsson: On olemassa rahastoja, joista huoltoalalle pyrkivät voivat saada opintoavustuksia. Voitaisiin tietenkin ajatella, että yksi ratkaisu kotiapulaispulmaan olisi työttömyyden käyttäminen tähän tehtävään harjoittelukautena, mutta toiseksi se vielä on utopiaa. Kiihmitti huomiota siihen, että niin monet Aseveliliiton järjestämistä kursseista soia.ips.K-i ne. nvat ns. pikakursseja, joilla ei ole mahdollisuutta antaa riittävän perusteellista ammattikoulutusta.

Alustus lähetettiin yleiseen valiokuntaan.

Kokous päättyi klo 18. Kokouksen osanottajat kokoontuivat klo 19 Elannon kerhohuoneistoon, Kluuvikatu 5, Oy. Yhteismainoksen järjestämään illanviettoon. Johtaja Janne Hakulinen lausui isäntien puolesta vieraat tervetulleiksi ja selosti Yhteismainoksen ja Kansan Pika-arpajäisten toimintaa. Taiteilija Elli Tompuri esitti lausuntaa. Yhteislaulun ja toverillisen seurustelun merkeissä nautittiin yhteinen ateriala.

Toinen kokouspäivä.

Maanantaina kesäkuun 12 pñä klo 9 alettiin laulamalla »Vala». Puheenjohtajana toimi Ida Aalle-Teljo. Toimitettiin nimenhuuto, jonka jälkeen otettiin käsiteltäväksi naisten sodanjälkeisen toiminnan ohjelmaan kuuluva toinen alustus

Perheenäitien asema ja sen järjestely.

Alustavan puheenvuoron käytti Elli Nurminen.

Perheenäiti on verrattavissa yksityisyrittäjään, jonka työaika on kaikin tavoin rajoittamaton. Tätä pitkää työaikaa pitäisi voida lyhentää. Kodeissa ei varsinkaan maaseudulla ole tarvittavia laitteita perheenemäntien työn helpottamiseksi. Kaupunkien asunto-oloissa kaivattaisiin mm. talojen yhteisiä lastenseimiä, yhteiskeittiöitä, pesuloita ym.

Naapuriapua olisi tehostettava, niin että vähävaraiset äidit saisivat työapua. Kunnallisia kodinhoitajattaria ja muita toimihenkilöitä, joiden palkkaukseen myöskin valtio osallistuu, pitäisi saada jokaiseen kuntaan. Nyt sellaisia on olemassa vain kaikkiaan n. 60. Perheenäitejä koskeva työapuasiasa olisi otettava käsiteltäväksi järjestöjen kokouksissa.

Naisten olisi saatava entistä enemmän ammattiopetusta myöskin kotitalouteen liittyvillä aloilla. Tähän opetukseen

olisi käytettävä valtion varoja enemmän kuin tähän asti. Perheenäitien lomakysymys on saanut uutta tuulta purjeisiinsa. Ehkäpä vähitellen) päästään siihen, että kaikki äidit saavat nauttia jokavuotisesta kesälomasta samoinkuin muutkin ammattiryhmät.

Keskustelu:

Valkama: Olen järjestöelämässä tullut huomaamaan, että järjestöjen avulla saadaan toteutetuksi haave, että perheenäiditkin ammattiryhmänä olisivat samanarvoisia muiden ammattien kanssa.

Puumalainen: Lieksan naisjärjestöt toimivat yhteisesti kunnallisten kodinhoitajien lisäämiseksi paikkakunnallaan.

Sillanpää täydensi alustusta selostaen parhaillaan tekeillä olevaa lakiehdotusta palkallisen loman aikaansaamiseksi äideille sekä ennen että jälkeen synnytyksen.

Salmela-Järvinen: Kunnallisessa elämässä mukanaolevien naisten olisi toimittava siihen suuntaan, että terveydenhoitajien ohella kunnissa olisi myöskin kodinhoitajia, jotka olisivat edellisten apuna.

Kivekäs: Kaupunkitaloihin olisi perustettava lastenseimiä, jonne äidit voisivat jättää lapsensa. Naisten olisi, mikäli ovat tilaisuudessa asiaan vaikuttamaan, pyrittävä saamaan tämä sisältymään jokaisen talon rakennussuunnitelmaan. Kannatti kunnallisten kodinhoitajattarien palkaamista.

Hiisivaara: Ansiotyössä käyvien äitien palkalliselle synnytyslomalle tuntuu yleinen mielipide jo muokkautuneen myötämieliseksi, joten asia näyttää käytännössä olevan toteutettavissa. Tiedusteli, onko parempi, että äiti lomalle lähtiessään voi viedä lapsensa mukanaan vai olisiko ne jätettävä esim. lastenseimeen hoidettaviksi siksi aikaa.

Louhi selosti lastenseimien olemassaolon välttämättömyyttä. On usein sattunut onnettomuuksia kun äitien on ollut pakko jättää lapsensa yksin kotiin lähtiessään toimitamaan välttämättömiä asioita.

Peiramo kosketti äitien synnytysapukysymystä. Korosti valistustyötä kesälomien tarpeellisuuden tehostamiseksi. Suositteli tapaa, että äitien lomalle lähtiessä kotiin saataisiin apulainen, joka huolehtisi siitä ja lapsista. Kotisisaria olisi saatava juuri tätä tarkoitusta varten.

Keskustelu päättyi ja asia lähetettiin yleisten asian valio-kuntaan.

Sukupuolitautilien vastustaminen.

Alustavan puheenvuoron käytti Lilli Pesonen huomauttaen, että

Lex Veneris on merkinnyt huomattavaa edistysaskelta sukupuolitautilien hoidossa. Selosti tällä alalla vallitsevia sai-

raalaoloja, joita voi sanoa suorastaan prostitution korkeakouluiksi, koska niissä vanhat tekijät ovat tilaisuudessa vaikuttamaan nuoriin ja kokemattomiin hyvin huonoon suuntaan. Nykyinen irtolaislakimme asettaa naisen oikeudettomaan asemaan, sillä esim. siveellisyyspoliisit tavatessaan naisen ja miehen epäilyttävissä olosuhteissa, pidättävät vain naisen ja kuulustelevat häntä, kun sensijaan mies pääsee nimeään ilmaisematta lähtemään, vieläpä voidaan hänet ottaa todistajaksi naista vastaan teossa, joka kuitenkin on molemmilla sama. Tällaisen »tuntemattoman« miehen todistuksella tuomitaan nainen menettämään vapautensa.

Keskustelu:

Laine kiinnitti huomiota siihen, että juuri tämän lainpaikan nojalla on voitu esim. kostotarkoituksessa tehdä perättömiä ilmiantoja nuorista viattomista tytöistä.

Vihavainen esitti, että laki olisi muutettava siten, että epäilyttävissä olosuhteissa tavattu mieskin pidätettäisiin lääkärintarkastusta varten. |

Salmela-Järvinen: Lex Veneriksen perusteella voidaan jokainen, jonka epäillään sairastavan sukupuolitautilia, alistaa lääkärintarkastukseen.

Koivisto toivoi, että kansakoulujen jatkuoluokilla annettaisiin opetusta sukupuoliasioista ja että opetuksen antajana olisi lääkäri eikä opettaja.

Sinervo: Tuntuu siltä, että irtolaislain ja Lex Veneriksen välillä on jonkinlainen ristiriita, koska sukupuolitautilain ydinajatuksena on tartuntalähteiden selville saaminen, mutta irtolaislain mukaan ei sellaisia miehiä, jotka osoittavat olevansa työssä, voida pidättää. Sukupuolitautilain mukaan niin miesten kuin naistenkin on alistuttava lääkärintarkastukseen. Terveystieteiden lautakuntien on ryhdyttävä etsimään taudin levittäjiä.

Lehtokoski painosti alkoholikäytön rajoittamista ja kaupunkeihin siirtymisen estämistä sukupuolitautilien leviämisen ehkäisemiseksi.

Peiramo tehosti hienovaraista valistustyötä sukupuoliasioista. Sairaalaoloja on vastaisuudessa parannettava.

Alustus lähetettiin yleisten asiainvaliokuntaan.

Asuntojen rakentaminen.

Esitellessään asian lausui Lehtokoski toivomuksen, että

entistä enemmän kiinnitettäisiin huomiota vähävaraisten lapsirikkaiden perheiden asunto-oloihin. Perhelisälain perusteella saatavat avustukset olisi pyrittävä käyttämään asuntojen parantamiseen.

Kaupungeissa eivät suuret määrät asukkaista voi taloudellisista syistä hankkia itselleen kunnollista asuntoa. Sodan aikana on asuntotaso jatkuvasti huonontunut. On olemassa

paljon hävitettyjä koteja, eikä uusia ole voitu rakentaa muualla kuin Karjalassa. Nuorilta pareilta puuttuu kokonaan mahdollisuuksia kotien perustamiseen, ja heidän kohdallaan tilanne varmaan vieläkin huononee sodan loputtua. Miehet palaavat kotiin rintamilta ja perhe, joka kenties on asunut hajallaan tai toisten nurkissa, tarvitsisi oman asunnon. Kuntien olisi ryhdyttävä avustamaan asuntojen hankinnassa. Rakennustoiminnassa on otettava huomioon myöskin asuntojen viihtyisyys, valon saanti, pihamaat sekä työtä säästävät laitteet keittiössä. Ei pula-ajankaan varjolla pitäisi rakentaa kelvottomia asuntoja.

Keskustelu:

Takala huomautti, että nyt vallitsee rakennusaineiden puute, joten ei ole mahdollista korjata edes vanhoja rakennuksia puhumattakaan uusista. Vastusti n.s. hätäasuntojen rakentamista.

Sillanpää suositteli työtäsäästävien laitteiden huomioimista asuntojen rakentamisessa. Ne pitäisi saada suunnitelluiksi myöskin omakotirakennuksiin.

Tamminen: Muonamiesasunnnot ovat monin paikoin hyvin huonoja ja kaipaavat parannusta.

Lehtokoski: Valtion talousarviossa on määräraha yhteispuoloiden rakentamista varten. Maaseudun omakotirahastosta taas annetaan lainoja maaseudun asuntojen parantamiseksi.

Peiramo: Rakentamista suunnitteleviin toimikuntiin olisi jokaiseen saatava myöskin naisia jäseniksi.

Valta: On vaarallista, että nuorilla pareilla ei ole omaa asuntoa. Se höllentää keskinäisiä suhteita ja aiheuttaa avioeroja.

Alustus lähetettiin Yleisten asiain valiokuntaan, joka käsiteltyään kaikki nämä alustukset antoi seuraavan mietinnön:

Yleisten asiain valiokunnan mietintö n:o 1.

Yleisten asian valiokunta on kokouksessa käydyn keskustelun perusteella tutustunut alustuksiin, joita varten liittotoimikunta on laatinut päätöslauselmaehdotuksen: Naiset sodanjälkeisessä uudistustoiminnassa ja ehdottaa, että liittotoimikunnan ehdotus muuten hyväksyttäisiin sellaisenaan, mutta että naisten työtä ja palkkaa koskevassa kohdassa lauselman muutettaisiin kuulumaan seuraavasti:

— — — ja erikoisesti naisten palkkoihin on kiinnitettävä huomiota ja erityisesti pidettävä silmällä sitä, että nainen, milloin hän tekee saman työn kuin vastaavasti miespuolinen työntekijä, on saatava siitä työstä myös sama palkka kuin

miehenkin. Erikseen on vielä pidettävä silmällä sitä, että naiset eivät työmarkkinoilla saa esiintyä palkanpolkijoina, mikä vaara saattaa olla olemassa esim. sodasta rauhaan siirtäessä sattuvan siirtymävaiheen aikana.

Edelleen on huomattava, että päinvastoin kuin mitä on tapahtunut aikaisempina taloudellisen toiminnan lamakausina, on yhteiskunnan taholta suhtauduttu naisten työssä olemiseen myönteisesti ja jo edellämainitun siirtymävaiheen aikana mahdollisesti esiintyvän työttömyyden torjumisessa jo ennakolta otettava huomioon täystyöllisyyden periaate myöskin naisiin nähden. Työnoikeutta ei ole käsitettävä niin, että se oikeus kuuluu yksinomaan miehille, mutta naisten oikeus työhön jäisi riippuvaksi siitä, onko työpaikkoja vapailla työmarkkinoilla riittävästi tarjolla vai ei.

Naiset ovat sodan aikana joutuneet työskentelemään, joko vapaaehtoisesti tai työvelvollisiksi määrättyinä, sellaisilla työaloilla, joita syystä tai toisesta voi pitää heille soveltumattomina. Näille naisille olisi varattava mahdollisuus joko uudelleen koulutuksen tai sopivan työnvälityksen avulla haakeutua uusiin ammatteihin.

Naisille on varattava pääsy sellaisiin ammatteihin, jotka takaavat heille riittävän toimeentulon, eivätkä vaaranna naisten terveyttä tai estä heitä täyttämästä luonnollista kutsumustaan tulevan polven synnyttäjinä ja vaalijoina.

Tässä mielessä on tehostettava naisten ammattikasvatusta ja ammatinvalinnan neuvontaa! sekä kehitettävä naisia koskevaa työsuojelulainsäädäntöä.

Kotiapulaisten ja maataloustyöläisten ammattitaitoa olisi myöskin kehitettävä sekä heidän työaikansa lailla säännösteltävä.

2. että asuntokysymystä koskevan kohdan loppuun lisätaisiin sanat: ja samoin muiden työntekijöiden; ja

3. että terveydenhoitoa koskevan kohdan loppu muutettaisiin kuulumaan: ja tuomittava kaksoismoraali, mikäli sitä sukupuolien tarkastusvelvollisuudessa ilmenee.

Päätös.

Valiokunnan ehdotukset hyväksyttiin **ja** päätöslauselma sai lopullisesti seuraavan muodon:

NAISET SODANJÄLKEISESSÄ UUDISTUSTOIMINNASSA.

Sos.-dem. Työläisnaisliiton XVII edustajakokouksen päätöslauselma.

Naiset ovat sodan aikana osallistuneet monella tavalla hyvin tehokkaasti puolustustaisteluun, jota on käyty maamme vapauden ja itsenäisyyden puolesta ja kansanvaltaisen yhteiskuntamuotomme säilyttämiseksi. He ovat osoittaneet olevansa vastuuntuntoisia, täydellisesti tasa-arvoisia kansalaisia silloin kun on ollut kysymyksessä työn suoritta-

minen yhteisen edun puolesta. Kuitenkin on edelleen voitu todeta, ettei naisen tasa-arvoisuutta läheskään kaikilla aloilla toteuteta eikä tunnusteta; vaikka naisilla onkin samantaiset valtiolliset oikeudet kuin miehilläkin, ovat he kuitenkin taloudellisessa suhteessa, esim. palkkaan, työehtoihin ja ammattikasvatukseen nähden epäedullisemmassa asemassa kuin miehet. Tämä asiointi ei voi enää tyydyttää nykyaikaista, täydelliseen yhdenvertaisuuteen pyrkivää naista, eikä se myöskään ole sopusoinnussa kansanvallan perusolemuksen kanssa, koska kansanvalta ei voi olla täydellistä silloin, kun toinen puoli kansasta tuntee omaavansa vajavaiset kansalaisoikeudet.

Sosiaalidemokraattisen Työläisnaisliiton edustajakokous on syvennyessään näihin kysymyksiin todennut, että naisten aseman parantaminen on yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ensimmäinen ehto. Samalla se on todennut, että yhteiskunnalliset epäkohdat ja elintason alhaisuus muodostavat vaikeita esteitä tämän toteutumisen tielle ja että on pyrittävä syvällelämpiin uudistuksiin niiden poistamiseksi. Edustajakokous on suunnitelleensa seuraavaa, kaikkein lähimpiä uudistustavoitteitamme käsittelevää ohjelmaa, ollut tietoinen siitä, että maamme on sodan aikana köyhtynyt, mutta tahtoo samalla huomauttaa, ettei tämän köyhtymisen seurauksia saada jättää yksinomaan kaikkein vähävaraisimman kansanosan kannettavaksi, vaan rasitukset on pyrittävä jakamaan suhteellisesti niin, että varakkaammat ja paremmin varustetut kansanluokat osallistuvat niihin kantokykynsä mukaisesti.

Työläisten elintaso on kohotettava, naisille sama palkka samasta työstä. Naisten työsuojelua on tehostettava.

Sodan aikana on työläisten elintaso huomattavasti laskenut. Reaalipalkka ei tällä hetkellä vastaa edes puolta rauhanaikaisesta palkasta. Kaikkein pienipalkkaisimmat ryhmät, jotka ovat suurimmaksi osaksi naistyöläisiä, ovat joutuneet elämään palkoilla, jotka ovat lähellä toimeentulominiimiä, jopa sen alapuolellakin. Tämä on ollut omiaan tuottaa sekä ruumiin että hengen terveydelle vaikeita ja haitallisia seurauksia.

Näiden huonosti palkattujen työntekijäryhmien palkkataso on saatava kohoamaan ja erikoisesti naisten palkkoihin on kiinnitettävä huomiota, ja erityisesti pidettävä silmällä sitä, että naisen, milloin hän tekee saman työn kuin vastaavasti miespuolinen työntekijä, on saatava siitä työstä myös sama palkka kuin miehenkin. Erikseen on vielä pidettävä silmällä sitä, että naiset eivät työmarkkinoilla saa esiintyä palkanpolkijoina, mikä vaara saattaa olla olemassa esim. sodasta rauhaan siirryttäessä sattuvan siirtymävaiheen aikana.

Edelleen on huomattava, että päinvastoin kuin mitä on tapahtunut aikaisempina taloudellisen toiminnan lamakausina, on yhteiskunnan taholta suhtauduttava naisten työssä olemiseen myönteisesti ja jo edellämainitun siirtymävaiheenkin aikana mahdollisesti esiintyvän työttömyyden torjumi-

nessa jo ennakolta otettava huomioon täystyöllisyyden periaate myöskin naiseen nähden. Työnoikeutta ei ole käsitettävä niin, että se oikeus kuuluu yksinomaan miehille, mutta naisten oikeus työhön jää riippuvaiseksi siitä onko työpaikkoja vapailla työmarkkinoilla riittävästi tarjolla vai ei.

Naiset ovat sodan aikana joutuneet työskentelemään, joko vapaaehtoisesti tai työvelvollisiksi määrättyinä, sellaisilla työaloilla, joita syystä tai toisesta voi pitää heille soveltumattomina. Näille naisille olisi varattava mahdollisuus joko uudelleen koulutuksen tai sopivan työnvälityksen avulla hakeutua uusiin ammatteihin.

Naisille on varattava pääsy sellaisiin ammatteihin, jotka takaavat heille riittävän toimeentulon, eivätkä vaaranna naisten terveyttä tai estä heitä täyttämästä luonnollista kutsumustaan tulevan polven synnyttäjänä ja vaalijana.

Tässä mielessä on tehostettava naisten ammattikasvatusta ja ammatinvalinnan neuvontaa sekä kehitettävä naisia koskevaa työsuojelulainsäädäntöä.

Kotiapulaisten ja maataloustyöläisten ammattitaitoa olisi myöskin kehitettävä ja heidän työaikansa lailla säännösteltävä.

Perheenäitien työtaakkaa on helpotettava

On saatava aikaan uudistuksia ja parannuksia, jotka helpottavat perheenäitien työtaakkaa ja lyhentävät monilapsisten perheiden äitien ja maaseudun pienviljelijäemäntien kohtuuttoman pitkää työpäivää. Tässä tarkoituksessa on koteihin saatava työtä helpottavia laitteita ja taloussesineitä, joiden hinnat joukkotuotannon avulla on pyrittävä saamaan niin alhaisiksi, että vähävaraisetkin voivat niitä hankkia. Perheenäideille on järjestettävä virkistys- ja lomamahdollisuuksia ja vuosittainen yhtäjaksoinen vähintään viikon kestävä loma. Työssäkäyvien äitien asemaa on helpotettava rakentamalla lastenseimiä ja -tarhoja myöskin maaseudulle ja järjestettävä työapua kodeissa työskenteleville monilapsisten perheiden äideille.

Kunnollisia asuntoja on rakennettava kuntien ja valtion avustuksella.

Asunto-olot olivat jo ennen sotaa meidän maassamme sangen huonot ja tilanne on sekä kaupungeissa että maaseudulla sodan aikana jatkuvasti vaikeutunut. Uusia asuntoja ei ole voitu riittävästi rakentaa eikä entisiä korjata ja sodan vuoksi on suuri määrä asuntoja tuhoutunut. Kun kaikenlaisten tarvikkeiden puute ja kustannusten nousu pakottaa yksinkertaistamaan vastedes rakennettavia asuntotyyppejä on pelättävissä, että syntyy ns. hätäasuntoja, jotka eivät vastaa hygieenisuutta eivätkä mukavuusvaatimuksia ja joissa asuminen yhä lisää perheenäitien työtaakkaa. Tällaista asuntotason huonontamista on päättävästi vastustettava. Vuokranantajat eivät nykyään pysty rakentamaan eivätkä halua nykyisen vuokra- ja hintatason vallitessa rakentaa asuntoja, senvuoksi on valtion ja kuntien otettava asuntorakennus hoitoonsa ja tuettava yleishyödyllistä rakennus-

toimintaa, niin että saadaan kunnollisia ja tarkoitustaan vastaavia asuntoja kohtuullisin vuokraehdoin ja että erikokoisesti monilapsisten perheiden ja samoin nuorten työntekijöiden asunnontarve tulee tyydytetyksi.

Terveydenhoidon parantamiseen riittävästi huomiota.

Kansakunnan terveydenhoitoa, ennenkaikkea äitien ja lasten suojelemista sairauksilta, on edelleen kehitettävä perustamalla terveydenhoidon ja lastenhoidon neuvoloita ja lisäämällä terveys- ja kotisisarten koulutusmahdollisuuksia. Ajanmukainen lastensairaala on vihdoinkin saatava siihen kuntoon, että se voi tehokkaasti toimia myöskin lastenlääkäreiden ja hoitohenkilökunnan koulutuslaitoksena. Synnytyslaitoksia on perustettava eri puolille maata, niin että myöskin maaseudun naiset voivat niitä tarvitessaan käyttää suuremmista vaikeuksista. Tuberkuloosin levenemisen ehkäisemiseksi on saatava sairastuneet henkilöt hoitoon heti taudin ilmetessä ja parantolapaikkoja on varattava riittävästi myöskin vähävaraisille potilaille. Sukupuolitautilien suuren levinneisyyden ehkäisemiseen on kiinnitettävä vakavaa huomiota ja uuden sukupuolitautilain edellyttämiin toimenpiteisiin on kaikessa laajuudessaan viipymättä ryhdyttävä, ja tuomittava kaksoismoraali mikäli sitä eri sukupuolien tarkastusvelvollisuudessa ilmenee.

Naiset vaatimaan oikeuksiaan, mutta täyttämään myöskin kansalaisvelvollisuutensa.

Naisten täydellisen tasa-arvon tunnustamiseen kaikilla kansalaiselämän aloilla on päästävä. Naisten itsensä on opittava tajuamaan, että tähän sisältyy myöskin yhteiskunnallisia velvollisuuksia, joiden täyttämisestä ei kenelläkään ole oikeutta vetäytyä sivuun. Naisten vaikutusvaltaa on pyrittävä lisäämään valtioelimissä, eduskunnassa, kunnanvaltuustoissa ja hallintoelimissä ja heidän on pyrittävä hankkimaan itselleen tietoja ja kokemuksia yhteiskuntaelämän eri aloilla. Ensimmäinen ja tärkein tehtävä on järjestövoiman kasvattaminen ja sen vuoksi on jokaisen naisen liityttävä Sos.-dem. Työläisnaisliiton välityksellä Sos.-dem. Puolueeseen sekä sen lisäksi alansa ammatillisiin järjestöihin.

Sos.-dem. Työläisnaisliiton toimikunnan tulee yhteistoiminnassa SAK:n Naisjaoston kanssa seurata naisia koskevia taloudellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä ja tehdä esityksiä ja aloitteita ylempänä mainittujen ja naisten muita yhteiskunnallista ja taloudellista asemaa edistävien kysymysten ratkaisemiseksi.

NAISTEN YHTEISKUNNALLINEN TOIMINTA.

Siv. 75—81.

Alustuksen esitteli liiton sihteeri Salmela-Järvinen seuraavasti:

Liittomme on kaikissa edustajakokouksissaan hyväksynyt valistustyötä käsittäviä ponsia ja julkilausumia, joiden toistaminen ei liene tässä yhteydessä tarpeellista. Ne sitovat yhä edelleenkin liiton järjestöjä ja toimihenkilöitä, sikäli kuin ne sisältävät ohjeita varsinaista normaalia toimintaa varten. Mutta eteemme tulee myöskin erikoistehtäviä, joita varten on laadittava toimintasuunnitelmia ja sellaisena erikoistehtävänä tulevat olemaan vaalit v. 1945 sikäli kuin ne silloin voidaan toimeenpanna. Naisten olisi näissä vaaleissa pyrittävä lisäämään edustustaan valtiopäivillä ja tässä mielessä olisi naiset saatava vaaleissa liikkeelle mahdollisimman runsain joukoin. Naisten edustusta valtiollisessa ja kunnallisissa elimissä olisi ylipäänsäkin lisättävä. Tämä edellyttää kuitenkin naisten järjestötoiminnan tehostumista. Ennenkaikkea olisi kiinnitettävä huomiota naisten piirijärjestöjen toiminnan aktiivisuuteen. Ruotsissa on täten voitu saada erinomaisia tuloksia, sillä on ymmärrettävä, että keskusjärjestö, joka toimii kaukana perusjärjestöistä ja usein vaikeiden yhteyksien takana, ei voi kyllin tehokkaasti järjestää toimintaa, jota vastoin piirijärjestö läheisempänä ja kussakin vaalipiirissä keskeisempänä voi sen tehdä. On todettava, että perusjärjestöt yleensä toimivat vielä varsin heikosti, varsinkin naisjaostot ovat tässä suhteessa haparoivia, niiden toiminta on häilyvää, ne vuoroin syttyvät ja sammuvat. Itsenäiset sos.-dem, naisyhdistykset toimivat paljon määrätietoisemmin, mikä seikka on todisteena siitä, että itsenäisyys on omiaan antamaan myöskin vissiä vastuuntuntoa.

Viimeksi pidetyn liiton edustajakokouksen kehoituksesta on liittotoimikunta nyt suunnitellut arpajaisten pitämistä, lupa niitä varten on saatu ja arpajaiset tullaan järjestämään elo—syyskuun aikana. Arpajaisten järjestelystä huolehtii Kansan Pika-arpajaiset r.y., mutta luonnollisesti liiton kaikkine järjestöineen on kaikkine voiminensa toimittava arpajaisten onnistumisen hyväksi. Arpajaisissa tullaan myymään 500.000 kpl 20 markan hintaista arpaa ja arpajaistoimiston kanssa on sovittu, että liiton tavoitteeksi tulee 150.000 arvan myyminen, kun taas jällellä olevasta määrästä huolehtii arpajaistoimisto. Olisi nyt vain järjestöjen taholta ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin arpojen myynnin järjestämiseksi, niin että tosiaan tämä tavoitteemme voitaisiin saavuttaa. Ehdotti, että alustukseen liittyvien ponsien lisäksi hyväksyttäisiin arpajaisia koskeva seuraava päätöslauselma:

Liittokokous velvoittaa kaikkia liiton piirijärjestöjä, perusjärjestöjä ja yksityisiä jäseniä tarmokkaasti työskentelemään tulossa olevien arpajaisten onnistumisen hyväksi. Liittotoimikunta asettakoon kullekin järjestölle tavoitteen, joka määrä arpoja vähintään on saatava myydyksi ja järjestöt huolehtikoot siitä, että tämä tavoite, mikäli mahdollista huomattavasti ylitetään.

Anni Rinne ehdotti, että kun kannakselaisten edustajien on lähdettävä paluumatkalle klo 15 lähtevällä junalla, nyt heti ryhdyttäisiin liiton puheenjohtajan ja liittotoimikunnan jäsenten vaaliin, jotta hekin saisivat siihen osallistua.

Kokous suostui tähän ja asioiden käsittely keskeytettiin ja ryhdyttiin toimittamaan vaaleja.

LIITON PUHEENJOHTAJAN JA TOIMIKUNNAN JÄSENTEN VAALI.

Gröndahl ehdotti, että liiton puheenjohtajaksi valitaisiin S-K. Kilpi.

Oksanen ehdotti puheenjohtajaksi Miina Sillanpää. Rinne esitti saaneensa Viipurin sos.-dem. Naisyhdistyksen kokouksessa evästyksen, että tänä vaikeana aikana ei olisi ryhdyttävä vaihtamaan liiton puheenjohtajaa, vaan että tälle paikalle olisi edelleenkin valittava Sylvi-Kyllikki Kilpi.

Pesonen kertoi liittotoimikunnan jäsenenä ja liiton toimihenkilönä todenneensa, että toveri Kilpi on ollut hyvin energinen ja aloitekykyinen puheenjohtaja. Miina Sillanpään työtä kaikki kunnioittavat ja arvostavat, mutta hän on jo vanha ja väsähtänyt, joten puheenjohtajan tehtävä on hänelle jo ylivoimainen. Kannatti senvuoksi lämpimästi Kilven valitsemista.

Kilpi mainitsi, että kun hän eduskuntaryhmässä on edustanut rauhaan pyrkivää suuntausta ja kuuluu mm. 33-kirjelmän allekirjoittajiin, häntä tämän vuoksi on tahdottu syrjäyttää eräistä luottamustehtävistä.

Vaalit toimitettiin nimenhujidon perusteella, jolloin todettiin, että vaaliin osallistui 85 edustajaa ja äänet jakaantuivat seuraavasti:

Kilpi .	51 ääntä
Sillanpää	34 »

joten Sylvi-Kyllikki Kilpi tuli valituksi liiton puheenjohtajaksi 1944—47.

Hyhdyttiin toimittamaan liittotoimikunnan jäsenten vaalia.

Tainio ehdotti, että liiton palveluksessa olevia henkilöitä ei asetettaisi ehdokkaaksi liittotoimikuntaan.

Rinne ilmoitti, että viipurilaiset ovat saaneet saman-suuntaisen evästyksen järjestöiltään.

Päätös: Päätettiin, ettei liiton palveluksessa olevaa toimihenkilöä, paitsi sihteeria, valita liittotoimikuntaan.

Niinikään päätettiin, että vaalissa saa äänestää korkeintaan 6 ehdokasta ja että eniten ääniä saaneet ovat vakinaisia jäseniä ja sitä seuraavat 6 varajäseniä. Tämän jälkeen toi-

niitettiin lippuäänestys, jossa jätettiin kaikkiaan 85 lippua. Ääntenlaskijain toimitettua tehtävänsä todettiin, että ääniä olivat saaneet seuraavat toverit: Miina Sillanpää 71, Aino Lehtokoski 62, Martta Salmela-Järvinen 60, Lyyli Takki 58, Selma Hiisivaara 42 ja Tyyne Leivo-Larsson 42 ääntä, tullen nämä vakinaisiksi jäseniksi ja varajäseniksi Lilli Pesonen 38 ääntä, Lempi Lehto 33, Elsa Peräläinen 22, Ida Aalle-Teljo 21, Toini Sinervo 15 ja Aino Malkamäki 8 ääntä. Lisäksi saivat ääniä Inkeri Niemi 6, Sylvi-Kyllikki Kilpi 6, Katri Nieminen 2, Martta Salmenoja 2, Irja Niemi 1, Greta Rajala 1 ja Helmi Toivonen 1 äänen.

KANNAKSELAISET EDUSTAJAT LÄHTEVÄT.

Toveri Anni Rinne pyysi tämän jälkeen puheenvuoron esittääkseen kannakselaisten edustajien tervehdyksen ja kiitokset edustajakokoukselle.

Me lähdemme nyt kotiseutuamme kohti, lausui hän, mutta meillä ei ole tietoa, onko meillä enää mitään mahdollisuutta sinne päästä tai ylipäänsä siellä tämänjälkeen asua. Toivomme, että jos meidän jälleen on evakkoina palattava taikaisin teidän luoksenne, vastaanotto olisi ystävällinen, kädenpuristus hyvä ja toverillinen, se auttaisi meitä taaskin kestämään ne monet vaivat ja vastukset, jotka tällä taipaaleella ovat edessämme. Toivon, että kaikesta huolimatta tulevaisuus voi vihdoinkin valjeta meille karjalaisille niinkuin kaikille muillekin suomalaisille ja että taivastamme verhoavat synkät pilvet vähitellen hälvenevät.

Tervehdykseksi lähteville karjalaisille viritettiin »Karjalaisten laulu», jota laulaessa monet silmät sumentuivat ja ääni värähteli, sillä kaikki ymmärsivät, että karjalaistemme kohtalon polku oli jälleen alkanut kulkea kärsimysten varjossa, eikä tällä hetkellä ollut mitään mahdollisuutta nähdä eikä todeta, millaisena se olisi päättyvä.

NAISTEN YHTEISKUNNALLINEN TOIMINTA.

Jatkettiin keskeytynyttä asioiden käsittelyä ja todettiin, että liiton laatiman alustuksen ohella keskustelun pohjana on myöskin Tampereen sos.-dem. naisyhdistyksen laatima, samaa asiaa koskeva alustus.

Hiilelä esitti Hämeen pohj. vaalipiirin sos.-dem. naisten edustajakokouksen laatiman toivomusponnen, jossa esitetään, että ryhdyttäisiin suunnittelemaan erikoisen koti-

taloudellisen järjestön perustamista työläisnaisille, koska nykyisellään kotitaloudellisen neuvonnan ylläpitäminen haittaa liian paljon liiton poliittista ja muuta valistustyötä.

Takala ehdotti, että molemmat alustukset lähetetään valiokuntaan ja ponnet yhdistetään.

Asia lähetettiin yleisten asiain valiokuntaan, joka esitti, että liittotoimikunnan laatimat ponnet hyväksyttäisiin sellaisinaan, samoin Tampereen sos.-dem. naisyhdistyksen alustukseen liittyvä ponsi ja

että liittotoimikunnalle annetaan tehtäväksi tutkia, mitä mahdollisuuksia on saada aikaan erillinen kotitaloudellinen järjestö, joka huolehtisi kotitaloudellisesta valistustyöstä työläisnaisten keskuudessa. •

Päätös: Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

TYÖVÄEN AKATEMIAN STIPENDIRAHASTO.

Alustuksen esitteli liittotoimikunnan puolesta Toini Siervo.

Alustaja selitti niitä syitä, joiden vuoksi rahaston hyväksi suoritettavaa veroa olisi korotettava, koska nykyisellään ei saada karttumaan varoja riittävän suuria apurahoja varten. Päätettiin yksimielisesti hyväksyä liittotoimikunnan ehdotus, että .

Työväen Akatemian vero vuoden 1945 alusta korotetaan 2 mk jäseneltä vuodessa.

YHTENÄINEN LIITTOVERO.

Alustuksen esitteli liittotoimikunnan puolesta Salmela-Järvinen.

Jäsenveron suorittaminen on epäoikeudenmukaista kun itsenäiset naisyhdistykset suorittavat suuremman veron kuin naisjaostot, vaikka kaikilla jäsenillä on liitossa samantaiset oikeudet. Vero on muuten niin pieni, ettei se riitä edes liiton postimaksuihin.

Sillanpää lausui jo liittotoimikunnassa ehdottaneensa, että vero korotettaisiin 2 markkaan kuukaudessa, koska se sittenkin on niin pieni, ettei sen avulla saada suuriakaan määriä varoja kokoon liiton toimintaa varten.

Lehtinen ilmoitti, että kotkalaiset ovat 1 markan kannalla. Toimitettiin koeäänestys, jossa todettiin, että liitto-

toimikunnan ehdotuksella oli suuri enemmistö, joten päätökseksi tuli, että

liittovero kaikissa liiton perusjärjestöissä on 1 mk jäseneltä kuukaudessa vuoden 1945 alusta lukien,

RAITTIUSKASVATUS- JA HUOLTOTYÖTÄ EDISTÄMÄÄN. •

Lehtokoski toivoi, että alustukseen liittyvät ponnet hyväksyttäisiin, samoin Popinniemen sos.-dem. Naisyhdistyksen alustukseen liittyvät ponnet. Sanomalehdistömme olisi saatava myötämielisemmäksi raittiusasialle ja myöskin nuorisokysymykselle.

Päätös: Alustus ja siihen liittyvät ponnet hyväksyttiin.

NUORISOKYSYMYS.

Popinniemen sos.-dem. Naisyhdistyksen alustus.

Siv. 103—108.

Päätös: Alustus ja ponnet hyväksyttiin.

LIITON SÄÄNTÖJEN MUUTOKSET. _

Siv. 108.

Päätettiin, että muutetaan sääntöjen 8 §:n 11 kohta seuraavanlaiseksi:

Esitys- ja puheoikeutettuja ovat liittotoimikunnan jäsenet ja sosiaalidemokraattisen Eduskuntaryhmän naisjäsenet, liiton toimihenkilöt ja Tulevaisuuden toimittaja, sekä ne henkilöt, joille kokous erikoisella päätöksellä antaa puheoikeuden.

ja sääntöjen 16 §, joka tulee kuulumaan seuraavasti:

Liitto kustantaa ja julkaisee äänenkannattajaansa, Tulevaisuus-nimistä aikakauslehteä, joka ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa. Lehteä on toimitettava sosialidemokraattisten periaatteiden mukaisesti. Liiton järjestöjen velvollisuus on kaikin tavoin tukea lehteä ja lisätä sen levikkiä,

LIITON TILINTARKASTAJAT.

Liiton tilintarkastajiksi valittiin vakinaisiksi Maria *Siniso* ja Anni *Harvala* sekä varalta Ester *Lankinen* ja Kerttu *Koivisto*.

LIITTONEUVOSTON EDUSTAJAT.

Liiton sääntöjen 14 §:n mukaan valitaan edustajakokouksessa liittoneuvoston jäsenet piirijärjestöjen edustajakokousten nimeämistä ehdokkaista, yksi vakinainen ja yksi varajäsen kustakin. Todettiin, että ehdokkaita olivat esittäneet seuraavat naisten piirijärjestöt:

Uudenmaan vaalipiiri, vakinaiseksi Aune *Niemi*, varalta Ida *Rosendahl*.

Turun eteläinen vaalipiiri, vakinaiseksi Aino *Lehtokoski*, varalta Sylvi *Kaskinen*.

Hämeen pohj. vaalipiiri, vakinaiseksi Kaisa *Hiilelä*, varalta Ester *Seppälä*.

Hämeen etel. vaalipiiri, vakinaiseksi Aino *Malkamäki*, varalta Lyydia *Louhi*.

Kuopion länt. vaalipiiri, vakinaiseksi Kerttu *Hiltunen*, varalta Martta *Vihavainen*.

Satakunnan vaalipiiri, vakinaiseksi Fanny *Ahlfors*, varalta Hilma *Laine*.

Vaasan it. vaalipiiri, vakinaiseksi Hilma *Koivulahti-Lehto*, varalta Hilja *Laakso*.

Oulun 1. vaalipiiri, vakinaiseksi Eva *Fränti*, varalta Helmi *Peiramo*.

Lapinl. vaalipiiri, vakinaiseksi Hilda *Herrala*, varalta Ester *Makkonen*.

Katsottiin nämä henkilöt valituiksi liittoneuvoston jäseniksi vv. 1944—47. Lisäksi todettiin, että Viipurin it., Kuopion it., ja Mikkelin vaalipiiri eivät olleet esittäneet ehdokastaan, ja valtuutettiin liittotoimikunta vahvistamaan vaalin, sen jälkeen kun piirijärjestöt ovat ehdokkaansa esittäneet.

TERVEHDYS TYÖVELVOLLISILLE NAISILLE.

Tyyne Leivo-Larsson ehdotti, että kokouksesta lähetettäisiin tervehdys työvelvollisina työskenteleville naisille. Jätettiin liittotoimikunnan tehtäväksi tämän tervehdyksen lä-

hettäminen. Samoin päätettiin lähettää tervehdys toveri Olga Leinoselle sairaalaan.

Kaikkien esityslistalla olleiden asioiden tultua täten loppuun käsitellyksi, lausui puheenjohtajana toiminut Sylvi-Kyllikki Kilpi kokouksen lopettajaissanat, kiittäen kokousta rauhallisesta ja asiallisesta esiintymisestä, vaikka suuret tapahtumat ovatkin järkyttäneet mieltämme. Tullaan tarvitsemaan enemmän humanisuuutta, inhimillisyyttä ja toinen toisensa ymmärtämistä, oikeata äidinmieltä yhteiskunnallisissakin asioissa. Järjestöissä olisi pyrittävä muistamaan myöskin niitä naisia, jotka toimivat työvelvollisina samalla tavoin muistamme rintamalla olevia poikiamme. Henkisiä harrastuksia on työläisnaisten keskuudessa lisättävä ja kehitettävä. Periaatteelliset kysymykset on saatava etualalle kokoustemme ohjelmiin. Ja ennenkaikkea yksimielisyys on pyrittävä säilyttämään. Lopuksi hän kiitti maaseudun edustajia niistä herkullisista tuomisista, jotka olivat elävöittäneet edellisen aamupäivän korviketarjoilua ja pyysi viemään tervehdyksen kaikille kotona oleville tovereille.

Ruotsalainen toveri Ebon Anderson lausui jäähy väissa-noissaan seuraavaa:

Vaikka en kielen taitamattomuuden vuoksi olekaan voinut ymmärtää keskusteluanne, olen kuitenkin ymmärtänyt, että teitäkin kiinnostavat samat kysymykset, kuin meitäkin Ruotsissa. Seuraamme suurella myötätunnolla teidän kamppailuanne ja toivomme, että saisitte oikeudenmukaisen rauhan, ja että Suomen kansalle koittaisi valoisampi tulevaisuus. Hän mainitsi ihailevansa sitä rauhallisuutta ja tyyneyttä, jota kokouksessa on esiintynyt ja josta erikoisesti karjalaisten edustajien lähtö oli puhuvana todisteena. Tietämättä kotinsa kohtalosta, tietämättä millaisia vaiheita kohti heidän itsensä oli lähdeittävä, he reippaasti lähtivät paluumatkalle uhanalaisiin koteihinsa. Toivoi, että voisi sanoa kaiken tämän suomenkielellä ja lausui jo ennakolta meidät kaikki tervetulleiksi Pohjoismaisille naisten päiville, jotka järjestetään toivottavasti jo ensi kesänä, jos rauha vallitsee, Tukholmassa.

Kokous päättyi klo 17 yhteisesti laulettuun »Työväen marssiin».

Olemme tarkastaneet tämän pöytäkirjan ja todenneet sen kokouksessa käydyn keskustelun ja päätösten mukaiseksi

Linnea

Valkama.

Helmi

Valta,

TUHOLAISTORJUNTA JA PULA-AJAN TUOTTEIDEN NÄYTTELY.

Kokouksen ajaksi oli kokoushuoneeseen järjestetty Kotitalouskeskuksen tuholaiistorjuntanäyttely ja lisäksi oli asetettu esille puukenkiä ja pula-ajan vaatteita. Ensimmäisenä kokouspäivänä esittelivät Kotitalouskeskuksen neuvojat konsulentti *Lampila*, *Fiiu Kodak* ja Lemmikki *Heikki* kokouksen osanottajille näyttelyä, selostaen monia eri työ- ja menettelytapoja, joiden avulla nykyaikanakin voidaan hankkia tarpeellisia kulutusesineitä perheiden käyttöön.